

EDITORIAL

Nou quadrienni als ajuntaments

Llegireu aquesta TOSCA amb els ajuntaments acabats de constituir. Al Moianès hi ha hagut ben pocs canvis en aquells municipis on els alcaldes i alcaldesses havien optat per continuar. Les més significatives, en els dos municipis més grans: a Moià, amb la pèrdua d'una majoria absoluta que no serà impediment perquè AraMoià pugui continuar governant amb minoria o bé amb acords puntuals, i a Castellterçol, on Castell en Positiu assoleix la majoria absoluta passant de quatre a vuit regidors. Aquestes variacions afectaran també el govern del Consell Comarcal, on ERC perd el predomini que havia tingut fins ara.

Aquest nou mandat haurà de significar posar fi a les polèmiques per la brutícia de la riera de la Tosca amb la construcció de la nova Estació Depuradora d'Aigües Residuals —com a problema mediambiental que afecta directament diversos municipis del Moianès—. No es preveu cap altra inversió de la magnitud de la depuradora, en tota la comarca. Com podeu llegir a l'interior de la revista, Castellterçol es vindica com a capital de la cultura a la comarca i fins i tot s'ha postulat com a seu del futur arxiu comarcal.

Moià té reptes importants a curt termini. L'acabament del POUM és el més peremptori, perquè fa temps que s'hauria d'haver enllestit i perquè del nou Pla d'Ordenació Urbana depenen temes tan estratègics com les zones industrials —encara

no plenament recepcionades— per a assegurar el manteniment dels llocs de treball i un creixement endreçat del qual un dia no ens n'hàgim de penedir. El POUM influeix en molts altres temes, però entre els d'impacte hi ha també la regularització de Montví de Baix. Moià ha decidit remunicipalitzar el servei de recollida de residus i acabar de decidir per quin model s'adopta no es podrà posposar gaire. Dels pisos socials se n'ha parlat molt més del que s'ha fet, però no sembla gaire exemplar disposar del nombre de pisos que l'ajuntament té en propietat i no poder tenir habitatges prou arranats per a respondre a les precarietats socials a què sovint no es pot donar resposta. També seria important poder incentivar que no hi hagués tants habitatges tancats en mans del sector financer, i les mesures fiscals poden ser un mecanisme per a introduir canvis en aquesta situació. A Moià l'ajuntament s'haurà enriquit de veus i punts de vista i és de desitjar que això no suposi un fre a les qüestions que és inajornable tractar.

L'agenda política de reptes locals és curulla. I és probable que en aquests pròxims quatre anys sorgeixin oportunitats o s'hagi de fer front a noves situacions amb les quals no havíem pensat. Molta sort a les setanta-sis persones que han sortit escollides per a les regidories dels municipis del Moianès i molt d'encert, que el camí fins al 2023 serà feixuc.

ÍNDEX

Editorial	3
Eleccions municipals	5
Continuïtat a nivell local, amb empat comarcal ... J. Clarà	5
Moià. J. Font	7
Castellterçol. R. Puig	9
Calders. E. Martínez	10
Castellcir. F. Rochel	11
Altres resultats	12
Opinió	14
Castellterçol, una oportunitat desaproveitada. S. Padrós	14
Actes i esdeveniments	15
Extraordinària òpera per a tots els públics. E. Roca	15
XI Trobada de Seats 600. M.A. Morera i X. Cirera	16
Moianès	17
Castellterçol es vindica com la capital cultural ... J. Font	17
Presentació de <i>Vida sentida</i> , de G. Farràs. D. Prat	20
Caminada popular d'Oló. J. Canamasas	21
Àrea de Serveis a les Persones (2017-2018). Consell Com.	22
Torna l'Escola d'Emprenedors del Moianès. Consorci M.	23
Les entitats informen	24
Xics Festival	24
Ens heu ajudat. Ara... hem de tornar. <i>Geganter de Moià</i>	25
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	26
Escola Pia de Moià	28
Cooperació internacional ... <i>Moianès Solidari</i>	29
11a Descoberta del Moianès. <i>Amics dels Tractors d'Època</i>	30
Lletres	31
Història del Lluís. C. Riera	31
Camí del mar. J. Ruai	33
Versos diversos... B. Fonts	35
Aqüeducte de Passarell. M. Baqués	36
Natura	38
Vida, entropia, antropocè, economia. M. Fortuny	38
El racó dibuixat	40
Un dibuix de Moià. C. Sarri	40
Miscel·lània	41
L'amistat. A. Cantó	41
Cinquanta anys després. <i>Ex-alumnes de les Carmelites</i>	42
De poble a ciutat, i tiro que m'ha tocat! <i>Plade</i>	44
<i>El Bufó... va als premis ... R. Benítez et al.</i>	45
La mort d'un resident. <i>Hospital-Residència</i>	46
Publicacions	46
Breus	49
Dades meteorològiques / Moviment demogràfic	50

Nou consistori de Moià
(fot. Sebastià Renom)

ELECCIONS MUNICIPALS

Continuïtat a nivell local, amb empat comarcal entre ERC i JxCat

Jaume Clarà

El Moianès ha votat a favor de la continuïtat en les darreres eleccions municipals (26 de maig). Com a mínim això és el que es desprèn del fet que les set persones que han ocupat l'alcaldia dels seus municipis durant els darrers quatre anys i que ara optaven a la reelecció han vist com aquesta es confirmava, si bé en algun cas amb tocs d'antecicli.

D'entre aquests set batlles, els grans triomfadors dels comicis han estat Isaac Burgos (Castell en Positiu) i la safagenc Anna Guixà (Junts per Catalunya). El primer ha doblat els resultats de fa quatre anys, passant de quatre regidors i governar en minoria, a vuit i una còmoda majoria absoluta. Guixà, per la seva part, incrementa la majoria absoluta amb un regidor més.

En altres dos pobles els alcaldes han repetit resultats. És el cas de l'Estany, on Salvador Tresserra (ERC) repeteix victòria amb cinc dels set regidors i uns resultats en nombre de vots que són gairebé iguals als dels anteriors comicis. També

revalida el mateix resultat (quatre regidors sobre set) Eduard Sánchez (Junts per Catalunya) a Calders, si bé ara tindrà al davant una oposició més fragmentada.

Els altres tres batlles que també mantenen el càrrec ho fan amb un cert vot de càstig. Oriol Batlló (Ara Collsuspina) conserva la majoria absoluta, però perd tres dels set regidors que tenia, si bé cal tenir en compte que fa quatre anys no es va haver d'enfrontar a cap llista alternativa. A Granera, l'incombustible Pere Genescà (Junts per Granera) ha vist com, en l'elecció directa dels tres regidors que escull el poble, la seva llista només en treia dos, havent de cedir el tercer a Esquerra Republicana. Finalment, a Moià, Dionís Guiteras (AraMoià) és l'únic alcalde del Moianès que perd la majoria absoluta, en retrocedir de deu regidors a només sis, si bé no sembla que hagi de tenir problemes per a poder governar.

Els altres tres municipis de la comarca presentaven casuístiques diferents. A Santa Maria d'Oló no hi havia cap dubte

Afluència de votants a Moià (fot. Xavier Rius)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruai, Elvira Vilardell
Administració: Eduard Gómez
Impressió: Winihard Gràfics, Moià
Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació
DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de

CONSELL COMARCAL DEL MOIANÈS						
	Vots				Regidories	Conselleries
ERC-AM	2.495	2.963	35,36%	47,32%	31 36	7 10
Junts per Catalunya	2.269	1.727	32,16%	27,58%	29 23	7 6
Castell en Positiu	815	456	11,55%	7,28%	8 4	2 1
CUP-Amunt	757	193	10,73%	3,08%	7 3	2 0
PSC-CP	402	524	5,70%	8,37%	1 7	1 2

de l'elecció de Xavier Baraut (ERC) en ser l'única llista que es presentava. A Castellcir, l'any 2015 va guanyar el Grup Independent per Castellcir (GIC), sense assolir, però, l'alcaldia, ja que se la van repartir entre Eudard Guiteras (ERC) i Salvador Rovira (CiU); ara, quatre anys després, el GIC no s'ha presentat i Guiteras (Ara Castellcir) i Rovira (Junts per Castellcir) han estat els únics a enfrontar-se, amb victòria per al primer, amb quatre regidors contra tres del seu oponent. Per acabar, a Monistrol de Calders, els pocs vots que en el 2015 no van donar la majoria absoluta a la CUP de Ramon Vancells —i van permetre que mesos després fos substituït al capdavant del consistori amb una moció de censura—, en aquesta ocasió sí que els ha aconseguit, si bé amb un escàs marge: només quatre vots l'han separat de Junts per Monistrol de Calders.

Val a dir que Monistrol Democràtica Independent, dins l'òrbita d'ERC, i la CUP de Collsuspina són les úniques llistes que no han obtingut representació en els seus respectius municipis.

Esquerra perd la majoria al Consell Comarcal

En el primer Consell Comarcal del Moianès elegit fa quatre anys, Esquerra Republicana va obtenir la majoria absoluta, amb deu consellers sobre dinou. Enguany, tot i mantenir l'alcaldia de cinc dels pobles del Moianès, ha perdut tres consellers, baixant fins a set. Malgrat que a Oló no hi tenia competència, els pitjors

resultats a Moià, Collsuspina i, sobretot, Monistrol de Calders i, a més, el fet de no haver presentat llista a Castellterçol, els ha perjudicat.

Contràriament, Junts per Catalunya suma un conseller més als sis que havia obtingut Convergència i Unió en el 2015 i empata en nombre de consellers amb ERC, si bé amb un percentatge de vots i de regidors lleugerament inferior. Malgrat que només ha guanyat en tres pobles (Calders, Sant Quirze i Granera), l'augment que han tingut a Moià i Monistrol han contribuït a empatar amb els consellers republicans.

L'excel·lent resultat de Castell en Positiu li permet passar d'un a dos consellers, la mateixa xifra que treu la CUP, que fa quatre anys, només present a Monistrol, va quedar fora del Consell, mentre que ara els vots de Moià i Calders li permeten d'entrar en el Consell amb dos membres. Finalment, les llistes vinculades al PSC redueixen la presència de dos consellers a un: malgrat el retorn al consistori moianès, els mals resultats de Sant Quirze i el fet de no haver-se presentat a Castellterçol els han fet disminuir en vots i regidors.

Triomf rotund de Puigdemont en les europees

En les eleccions al Parlament europeu (celebrades igualment el dia 26 de maig) el Moianès va votar majoritàriament per la llista que encapçalava el president Carles Puigdemont, Junts per Catalunya.

En el conjunt dels deu pobles va assolir gairebé la meitat dels vots (49,2%), a gairebé vint punts d'ERC (30,0%). El global del vot independentista va sumar, per tant,

el 79,2%. Com a tercera força es va situar el PSC, amb el 8,2% dels sufragis. El tripartit de dretes (Cs, PP i Vox) va assolir el 5,5%.

ELECCIONS EUROPEES - MOIANÈS (participació: 70,28%; vots nuls: 0,52%)		
Junts per Catalunya	3.531 vots	49,2%
Esquerra Republicana de Catalunya	2.150 vots	30,0%
Partit dels Socialistes de Catalunya	585 vots	8,2%
En Comú Podem	272 vots	3,8%
Ciutadans	208 vots	2,9%
Partit Popular	127 vots	1,8%
PACMA	77 vots	1,1%
Vox	54 vots	0,8%
Altres	90 vots	1,2%
Vots en blanc	67 vots	0,9%

Moià

Josep Font

MOIÀ - Eleccions municipals 2019 (participació: 66,96%; vots nuls: 1,31%)			
AraMoià-Acord Municipal	1.360 vots	46,20%	6 regidories
Junts per Moià	826 vots	28,06%	4 regidories
Capgirem Moià-CUP	420 vots	14,27%	2 regidories
Partit dels Socialistes de Catalunya-CP	283 vots	9,61%	1 regidoria
Vots en blanc	55 vots	1,87%	

Amb la concurrència de quatre candidatures, el doble de fa quatre anys, l'Ara-Moià de Dionís Guiteras va veure com la seva impressionant majoria absoluta (1.673 vots, 74%) es reduïa en poc més de tres-cents vots (1.360, 46%) i, cosa més important, perdia la majoria absoluta en passar de deu a sis regidors. Malgrat això, i tancant aquesta crònica abans de la constitució del nou ajuntament, no li havia de ser difícil la reelecció, a Guiteras. La principal força de l'oposició, que com a PDeCAT l'any 2015 havia assolit un mínim de 463 vots (20,5%), creix, com

a Junts per Moià, fins a 826 (28%), però amb cap possibilitat de convertir-se en alternativa de govern amb els seus quatre regidors. L'estrena de la CUP (Capgirem Moià) aconsegueix dos regidors i el PSC retorna al consistori dotze anys després amb una regidora.

Coneguts els resultats electorals, JxCat va anunciar que es mantindria a l'oposició i Capgirem Moià tampoc no tenia cap interès a promoure una unió de les tres forces minoritàries, amb la qual cosa Ara-Moià tenia garantida l'alcaldia. Segons fonts d'aquesta candidatura la intenció és

governar en minoria, però creant comissions integrades per tots els grups municipals en qüestions estratègiques com el POUM per evitar així que arribin expedients i propostes al ple que els grups municipals no hagin pogut debatre i valorar amb anterioritat.

La campanya i els debats electorals. Quaranta anys després del restabliment d'eleccions democràtiques, els canals per a arribar al ciutadà s'han ampliat molt, però no s'han substituït gaire. Les pancartes, els cartells i el material imprès que s'envia a cada casa es mantenen com a suport. Els lemes triats per cada llista van ser: «Ara sí, reinventem-ho tot»; «El Moià que estimem»; «Capgirem Moià» i «Totes i tots som Moià». Val a dir que, just acabades les eleccions, tot aquest paisatge visual es va retirar de seguida, fet que és d'agrair.

Durant la campanya oficial, tots els grups van fer parades als carrers més cèntrics (Sant Antoni i carrer del Comerç). AraMoià, que va començar la campanya presencial una setmana més tard, va innovar muntant parada també a la zona dels supermercats de la carretera de Manresa. També va innovar la llista de Jx-Moià, que per primera vegada va utilitzar el sistema del porta a porta, és a dir, trucar a les cases per donar-se a conèixer, escoltar propostes dels veïns i exposar el seu programa. Cada grup va fer una presentació presencial del seu programa, a excepció del PSC. Aquestes presentacions, que van comptar amb més o menys públic en funció del grup i de la meteorologia, serveixen per a reforçar la cohesió interna més que per a captar nous votants, en opinió de representants de més d'una llista, ja que capten l'atenció, sobretot, dels qui ja estan convençuts.

Debats. En les eleccions de fa quatre anys, Ràdio Moià i LA TOSCA van co-organitzar un debat presencial a Les Faixes, que es va emetre també en direc-

te per la ràdio. En aquesta edició, Ràdio Moià havia proposat també l'organització d'un debat. Algunes llistes van pensar que el debat també seria presencial, a Les Faixes, però la ràdio havia previst un debat complex, tècnicament, que només podia fer-se a l'estudi. Alguns grups polítics van intentar organitzar, a més, un debat presencial a Les Faixes el divendres 24, darrer dia de campanya. Capgirem Moià havia programat aquell dia l'acte de cloenda, amb una *festeta* que incloïa actuacions artístiques de músics, pallassos i altres creadors culturals. Per manca d'unanimitat, doncs, aquest debat presencial no va ser possible. També va haver-hi un debat sobre temes socials amb motiu de la celebració de la Setmana dels Avets.

El debat de Ràdio Moià. Tenint en compte que Ràdio Moià es gestiona mitjançant personal voluntari, cal destacar la complexitat tècnica que va assumir en l'organització del debat, ja que es podia escoltar per la ràdio, és clar, però es podia veure també per internet mitjançant la plataforma YouTube, que va tenir un total de 909 visualitzacions i més de cent persones connectades de forma simultània, amb un màxim en què van coincidir 139

Dionís Guiteras, votant (fot. X. Rius)

espectadors. Més de la meitat dels espectadors van veure el debat amb un telèfon

mòbil i en el xat que es va produir es van generar 260 missatges.

Castellterçol

Ramon Puig

CASTELLTERÇOL - Eleccions municipals 2019 (participació: 66,77%; vots nuls: 5,12%)

Castell en Positiu	815 vots	66,69%	8 regidories
Junts per Catalunya	330 vots	27,00%	3 regidories
Vots en blanc	77 vots	6,30%	

Quan jo pensava que Castell en Positiu podria passar de quatre a sis regidors era en el supòsit de ser almenys tres les llistes en competició, més que no pas en la hipòtesi de ser dues les llistes, com finalment ha ocorregut: Castell en Positiu i Junts per Catalunya

«S'ensumava» el pas de doblar el nombre de regidors per part de CeP en haver de competir només amb JxCat, la branca puigdemontista del PDeCAT en la seva versió local. Aquí és significatiu assenyalar que, ja en la campanya de les generals, el secretari general i ex-alcalde de Fonollosa, David Bonvehí, féu costat a Oriol Prats, amb absència significativa de Marta Pascal, ara situada a l'altra banda. Al final, Oriol Prats ha estat «satisfet» de tenir tres regidors, en el benentès que considera que és una nova força política, deslligada de l'antiga CDC. Així ho va manifestar en el programa especial de Ràdio Castell, durant la nit electoral, a la veterana periodista afincada al nostre poble Teresa Berengueras. Per tant, aquell tòpic de les nits electorals segons el qual tothom ha guanyat, s'ha acomplert plenament en la segona població del Moianès.

L'abstenció ens avisa. En saber que ni PIC, ni PSC, ni els Comuns no es presentaven, vaig pensar tot seguit com

«s'encarril·laria» la tendència dels seus votants potencials. Ramon Cordero ha estat incombustible en les seves idees i les seves accions durant gairebé quatre dècades i crec que bé es mereix una atenta anàlisi. L'assumpció de lideratge en molts castellterçolencs originaris o hereus d'aquella immigració extremenya o andalusa dels anys seixanta del segle passat i moltes altres preguntes, ara i aquí no és el moment de formular-les, però crec que és necessària pel «perill», potser no immediat però sí a llarg termini, que una part dels vilatans es girin d'esquena a la vida municipal diària. Els números «canten»: 715 vots a CeP, 330 a JxCat, 628 abstencions d'un cens de 1.928 votants, a més de gran nombre de vots nuls i en blanc. Els fets, de moment, no ens deixen mirar més enllà.

La ràdio es mobilitza a nivell comarcal. El professor i filòsof estanyenc Esteve Carbó féu «carrer» amb entrevistes i opinions a Moià i a l'Estany. El duet format per Dolors Marcelo i Francesc Armengol tractaren el «feu» castellterçolenc. Un jove i animós Jordi, Sant Quirze. I el Dani, l'Esther, el Jordi Vila i la tertúlia radiofònica amb Teresa Berengueras i Rafa Esteve cobrien a bastament el mateix Castellterçol

Calders

Eladi Martínez

CALDERS - Eleccions municipals 2019 (participació: 76,10%; vots nuls: 0,66%)			
Junts per Catalunya	340 vots	56,29%	4 regidories
Junts per Calders-Acord Municipal	140 vots	23,18%	2 regidories
CUP-Amunt	113 vots	18,71%	1 regidoria
Vots en blanc	11 vots	1,82%	

Les eleccions municipals del 2019 a Calders han deixat les coses més o menys com estaven: Eduard Sánchez, de Junts x Cat, manté l'alcaldia i la majoria de quatre regidors. Però, comparant els resultats amb els de fa quatre anys, es poden fer alguns comentaris.

1. La participació ha augmentat en 7 punts i ha arribat al 76,1%. Els vots vàlids han augmentat de 530 fins a 608 (+78).

2. El partit guanyador (JxCat) ha augmentat mínimament en nombre de vots (+55) i en percentatge (+1'49%).

3. El partit que havia exercit l'oposició la darrera legislatura (Junts x Calders) havia abraçat la participació d'independents (entre els quals havia entrat com a regidor Saixa Cervera, de la CUP). Aquesta suma de sensibilitats, que havia aconseguit 215 vots (el 41,35% dels vots emesos) l'any 2014, enguany es presentava dividida en dues candidatures diferenciades: Junts x Calders i la CUP.

4. Junts x Calders va obtenir 140 vots (23,18%) i la CUP 113 vots (18,71%). Si els sumem per a comparar amb el mandat passat, haguessin aconseguit 253 vots (+38) i un 41,89% dels vots (només un 0,54% més que fa quatre anys). No sembla que el fet d'anar junts o separats hagi fet variar gaire els resultats finals dels partits de l'oposició.

5. Així, doncs, sembla que l'augment de participació va fer que tothom millorés una mica els seus resultats, però va be-

neficiar més el partit d'Eduard Sánchez, que ha consolidat el seu domini i podrà governar quatre anys més sense haver de patir per una oposició que ha quedat en inferioritat numèrica a l'hora de prendre decisions per votació.

6. Finalment cal destacar el moviment de cadires que s'han produït d'una legislatura a l'altra. Sagrari Sánchez, que va ser membre de l'equip de govern d'Eduard Sánchez, ara serà la cap de l'oposició. Tatiana Piza (que ve a ocupar la plaça que la CUP havia tingut la darrera legislatura formant part de l'oposició de Junts x Calders) ara continuarà ocupant-la, però amb grup propi, desvinculada de Junts x Calders. Sembla que l'únic que no s'ha mogut és qui ha mantingut l'alcaldia...

Fot. C.I.C. - Moià

Castellcir

Francesc Rochel i Vara

CASTELLCCIR - Eleccions municipals 2019 (participació: 69,16%; vots nuls: 5,80%)			
Ara Castellcir-AM	170 vots	47,62%	4 regidories
Junts per Castellcir	141 vots	39,50%	3 regidories
Vots en blanc	46 vots	12,89%	

En les eleccions del diumenge 26 de maig, a Castellcir es van presentar dues candidatures: Ara Castellcir - Acord Municipal (AraC-AM) i Junts per Castellcir (JxCat-JUNTS). El GIC va renunciar a formar part d'aquesta convocatòria. La distribució de regidors va ser de quatre per a Ara Castellcir i de tres per a Junts per Castellcir.

La valoració que n'han fet les dues candidatures, a sol·licitud de LA TOSCA, és la següent:

Per part d'Ara Castellcir: «La majoria de les persones de Castellcir han fet confiança al projecte d'Ara Castellcir. Agraïm humilment i de tot cor el suport rebut. Il·lusionades, farem tot el que estigui a les nostres mans per desenvolupar amb serenor i bon govern aquesta responsabilitat. Felicitem també Junts per Castellcir. Curosament, hem llegit els resultats i hi respondrem aportant un gran impuls a la participació i posant un accent especial en la transparència de la gestió que prenem com a compromís.»

Per part de Junts per Castellcir: «La nostra valoració de les passades eleccions municipals és acceptar democràticament el resultat. Donem les gràcies a les persones que han confiat en nosaltres. Farem una oposició constructiva, defensant els interessos del poble, amb rigor i transparència, pel benestar de tothom. Cal remarcar que els vots en blanc i nuls sumen seixanta-vuit vots, que abans

perjudicaran que no beneficiaran aquests votants.»

Per cortesia vam proposar al GIC si volien fer-nos arribar la seva valoració, per la condició de formar part del consistori durant l'anterior mandat. La seva resposta ha estat: «La nostra opinió no té més interès que la de qualsevol altre veí del poble de Castellcir.» De tota manera, hem cregut oportú de reproduir una piulada d'aquest mateix grup, del dia 27 de maig: «Felicitem els guanyadors de les eleccions a l'Ajuntament de Castellcir. Desitgem que facin la feina que els correspon.»

En relació a les eleccions europees, us fem arribar un apunt de les dues principals candidatures: Junts per Catalunya - Lliures per Europa, 184 vots; Esquerra Republicana de Catalunya - Ara Repúbliques, 119 vots; la tercera candidatura més votada va ser la del PSC-PSOE, amb 28 vots.

Des de LA TOSCA agraïm a totes les formacions la seva col·laboració i felicitem els guanyadors, desitjant-los èxit en la gestió del municipi i recordant-los que el vot emès per la ciutadania és un vot de confiança i estimació delegada per a fer un bon treball.

Tal com deia l'editorial del passat número 784: «Desitgem molta sort i encert a les noves persones que ens representaran.»

SANTA MARIA D'OLÓ - Eleccions municipals 2019 (participació: 71,74%; vots nuls: 5,43%)

Oló Som Tots-ERC-AM	484 vots	86,89%	9 regidories
Vots en blanc	73 vots	13,11%	

MONISTROL DE CALDERS - Eleccions municipals 2019 (participació: 80,82%; vots nuls: 1,48%)

CUP-Amunt	207 vots	44,52%	4 regidories
Junts per Monistrol de Calders	203 vots	43,66%	3 regidories
Monistrol Democràtica Independent-AM	43 vots	9,25%	
Vots en blanc	12 vots	2,58%	

SANT QUIRZE SAFAJA - Eleccions municipals 2019 (participació: 73,29%; vots nuls: 1,75%)

Junts per Catalunya	213 vots	63,20%	5 regidories
Independents per Sant Quirze Safaja-CP	112 vots	33,23%	2 regidories
Vots en blanc	12 vots	3,56%	

L'ESTANY - Eleccions municipals 2019 (participació: 84,98%; vots nuls: 1,41%)

Esquerra Republicana de Catalunya-AM	173 vots	62,01%	5 regidories
Junts per l'Estany	89 vots	31,90%	2 regidories
Vots en blanc	17 vots	6,09%	

COLLSUSPINA - Eleccions municipals 2019 (participació: 86,57%; vots nuls: 6,90%)

Ara Collsuspina-Acord Municipal	110 vots	46,41%	4 regidories
Junts per Collsuspina	98 vots	41,35%	3 regidories
CUP-Amunt	17 vots	7,17%	
Vots en blanc	12 vots	5,06%	

GRANERA - Eleccions municipals 2019 (participació: 86,57%; vots nuls: 6,90%)

Pere Genescà (JxGranera)	30 vots	55,56%	regidor
Ramon Torra (JxGranera)	17 vots	31,48%	regidor
Dolors Elías (ERC)	16 vots	29,63%	regidora
Ferran Martínez (ERC)	14 vots	25,93%	
Àngels Arola (JxGranera)	11 vots	20,37%	
Ramon Burés (Som Granera)	9 vots	16,67%	
Albert Clapers (Som Granera)	4 vots	7,41%	
Marc Burés (Som Granera)	1 vot	1,85%	
Vots en blanc	1 vot	1,85%	

EL VÀTER NO ÉS UNA PAPERERA

ESTEM CREANT UN MONSTRE

CADA COP QUE LLENCEM AL VÀTER TOVALLOLETES, COMPRESSES, TAMPONS, BASTONETS PER A LES ORELLES I PRODUCTES HIGIÈNICS D'UN SOL ÚS, ESTEM CREANT UN MONSTRE QUE EMBUSSA CANONADES, ESPATLLA DEPURADORES I CONTAMINA EL MEDI AMBIENT. I AIXÒ NO ÉS CAP PEL·LÍCULA.

PROVOCA 8 DE CADA 10 EMBUSSAMENTS DE CANONADES

GENERA 1.000 MILIONS D'Euros ANUALS DE DESPESA PÚBLICA A LA UE

APECTA GREUMENT LA FAUNA MARINA

Ajuntament de Barcelona

AMB: Metrópolis Barcelona

Generalitat de Catalunya

7,5 Milions de futurs

OPINIÓ

Castellterçol, una oportunitat desaprofitada

Sebastià Padrós

Finalment, la concurrència a les eleccions municipals de Castellterçol del dia 26 de maig va quedar reduïda a dues formacions de les quatre que han estat presents al consistori en l'anterior mandat, que eren: Castell en Positiu, PIC-PM, PDeCAT i ERC.

És clar que el PSC no se n'ha sortit en la seva acció de tutela al grup independent PIC, si bé és cert també que aquest anava acusant fatiga, en part per la seva manca d'homogeneïtat ideològica (50% sensible a l'alliberament dels presos polítics i 50% contrari, o si més no indiferent).

El fenomen d'ERC resulta més difícil d'interpretar, no tant per la progressiva decadència que s'observava en la seva representació institucional —com una llàntia a la qual s'està acabant la cera— com pel potencial d'aquesta històrica força a nivell català i també a nivell de la vila de Castellterçol.

Atès que en les eleccions al Parlament del 2017 l'opció de Catalunya en Comú havia obtingut la xifra de setanta-cinc vots, unes setmanes abans de les eleccions es va proposar al poble la possibilitat d'encabir aquesta nova força política en el mapa municipal —ara hauria

estat la tercera—, proposta que no va obtenir resposta, si bé és cert que l'oferta es va fer sense uns mitjans publicitaris prou atractius.

Per tal d'encabir-hi aquesta nova opció, es va proposar als responsables del PIC si acceptarien substituir la tutela del PSC (PIC-PM) per la de Catalunya en Comú, convertint-se en PIC-ECP, però no s'hi van mostrar interessats.

El cert és que som on som, amb dues forces que, juntes o per separat, no auguren canvis substancials en el govern del poble, ja que tanquen el ventall de la diversitat política. Atès que la suma de regidors no pot ser inferior a onze i atès que van restar vacants cinc regidories, la distribució respecte de la situació precedent ha estat de quatre per a Castell en Positiu ($4 + 4 = 8$) i un per a Junts per Catalunya ($2 + 1 = 3$). Aquesta distribució, tan descompensada, no augura res de positiu per al poble, ja que l'equip de govern podrà passar el corró per damunt de qualsevol iniciativa de la debilitada oposició, que s'haurà de limitar a «picar en ferro fred».

En tot cas, l'esdevenidor del poble restarà en mans d'un grup tendent a l'autarquia.

ACTES I ESDEVENIMENTS

Extraordinària òpera per a tots els públics

Elisa Roca

Una escena de la representació a Les Faixes (fot. Dolors Armadans)

Quedeu-vos amb aquest títol, *Sigues molt benvingut*, l'òpera juvenil cantada i produïda per l'Escolania de Castellterçol i dirigida musicalment per Carles Farreras i Elisenda Cabero, perquè si teniu l'ocasió de veure-la en sortireu entusiasmats: per la feina ben feta, per la qualitat vocal dels petits cantaires, per la història contada, per l'acurada escenificació —coordinada per Jordi Guinart i Dolors Armadans—, per la virtuosa música creada per Gerard López Boada i per l'excel·lent interpretació de la pianista Montserrat Cabero. Tot plegat crea l'ambient idoni per a embolcallar aquesta aventura que transcorre per diferents llocs del Moianès. Indrets que són projectats en imatges al fons de l'escenari, tot acompanyant els textos cantats i les explicacions de la narradora.

Aquesta obra es va estrenar, l'any passat, a Castellterçol i mesos més tard es va representar a l'Estany. Enguany ha passat pel teatre de Sarrià, a Barcelona, i, sortosament, el 12 de maig va aterrar a Moià. Amb el local de Les Faixes ple, els petits cantaires van desplegar tot el seu

art convertint la seva interpretació en una actuació digna dels millors teatres.

Encara que el text de l'òpera sembla senzill, al darrere hi ha tota una reflexió que queda explicada en les paraules que, en el seu dia, deien els directors: «*Sigues molt benvingut!* és un conte que vol mantenir l'esperit de les narracions clàssiques d'aventures però fent-lo suggerent i proper als nens i joves d'avui. També pretén submergir-se en els reptes del segle XXI, els fluxos socials i la necessitat de comprensió i ajuda mútua, ressaltant la bellesa de les identitats. L'obra incorpora un missatge implícit per a créixer com a persones i en societat, afavorint la tolerància, la convivència i la integració dels novins-guts des del respecte per la diferència, donant així un missatge d'esperança.»

Només afegirem que és una òpera que, cantada magníficament, atrapa el públic des del primer instant, i l'hora i mitja aproximada que dura l'obra passa en un sospir. Felicitem tot l'equip que l'ha fet possible, perquè iniciatives com aquestes cal aplaudir-les amb entusiasme.

MOIÀ

Avda. Zona Industrial, s/n

Tels. 93 830 12 25

93 820 77 77

AVINYÓ

Antoni Prat, s/n

Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA

Ctra. de Mollet-Moià

Km. 25,400

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES

AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI

TELS. COMANDES :

93 830 12 25 - 93 820 77 77

XI Trobada de Seats 600

M. Àngels Morera i Xavier Cirera

El diumenge 19 de maig es va fer la XI Trobada de Seats 600 de Moià. Tot i que anunciaven pluges, el matí es va llevar radiant, encara que fred. Ja ben d'hora, van començar a arribar els primers vehicles, tots ben nets i lluints, a punt d'anar de festa!

Un cop feta la inscripció i havent aparcat els quaranta-dos Seats 600 i un 800, hi posem el dorsal ben collat i anem a gaudir de l'esmorzar de forquilla al Restaurant Moianès, com sempre, deliciós.

Cap a quarts d'onze comencem a sortir per la carretera de Manresa, enfilant per l'avinguda de la Vila cap a l'Estany; agraïm la col·laboració dels Mossos d'Esquadra i d'Oscar Hueso, que van controlar els dos semàfors.

Ja ens trobem tots en ruta! Continuem circulant i deixem enrere la silueta de Sant Feliu i el Moianès per endinsar-nos en la comarca d'Osona tot baixant cap a Santa Eulàlia de Riuprimer fins a arribar a Vic, on agafem la C-17 en direcció a Torelló.

Després de travessar el Ter ja ens trobem amb la policia del municipi, que ens

espera per escortar la comitiva fins al Museu de la Torneria, no abans de fer un volt per la població. Molt agraïts a la bona ajuda de la policia local de Torelló per acompanyar-nos i ajudar-nos a aparcar bé els nostres cotxes, just davant el Museu, on ens esperaven amb molta il·lusió, a més del públic i el responsable del Museu, en Gerard, dues regidores de l'ajuntament de la vila.

El Museu de la Torneria de la Vall del Ges té la seva seu a l'antiga fàbrica de Can Vidal. Quan hi entrem ens sorprenen les dues girafes que ens saluden i que signifiquen el començament d'una etapa. És un museu on gaudireu veient la gran diversitat de peces que es fabriquen amb torneria, com ara ninots i altres útils, tant industrials com casolans. Resseguim el fil de la història des de l'edat mitjana fins al segle XIX. En 1960, de les cent cinquanta torneries existents a la demarcació de Barcelona, setanta es trobaven a la Vall del Ges. Gerard Verdager ens explica que el plàstic va ser el responsable que les peces de torneria elaborades a partir de materials com la fusta o la banya entrassin en crisi, «perquè les peces de plàstic eren molt més econòmiques». Si voleu saber-ne més, només cal que hi aneu; us sorprendrà i aprendreu coses que de ben segur mai no us hauríeu imaginat!

Després de les visites, vam fer un vermut a la plaça dels Torners i, tot seguit, vam sortir cap a Sant Agustí de Lluçanès.

Tots a taula! Ens espera un suculent dinar a Ca la Cinta, a l'Alou. Vam degustar els productes del Lluçanès, cuinats d'una manera magistral, que es fonia a la boca. Moltes gràcies a tots els qui, any rere any, feu possible aquesta trobada que traspua germanor i bona entesa pel fil conductor del 600.

600 al carrer de Santa Magdalena

MOIANÈS

Castellterçol es vindica com la capital cultural del Moianès

Josep Font

Albert Obrero (fot. J. Font)

De fa temps que Castellterçol té una programació cultural diversa i rica. En el darrer mandat, l'ajuntament ha assumit i liderat projectes culturals d'àmbit supramunicipal i el títol d'aquest article l'hem sentit del mateix alcalde, Isaac Burgos, en alguna ocasió. En parlem amb Albert Obrero, que ha estat tres anys regidor de Cultura i es perfila com a pròxim regidor de Patrimoni i Memòria Històrica. El seu grup, Castell en Positiu, ha passat de quatre a vuit regidors. El felicitem pels resultats.

Castellterçol es va postular per a ser seu de l'Arxiu Comarcal del Moianès, una infraestructura competència de la Generalitat encara pendent a la comarca. Vàreu consensuar aquesta petició amb el Consell Comarcal?

A Castellterçol celebràvem l'Any Prat de la Riba i sí, en una trobada amb el conseller Santi Vila, li vam fer una petició oficial d'aquesta proposta. Eren aquells

mesos tan excepcionals, en el moll de l'os del Procés... A partir d'aquella reunió vam fer una moció des de l'Ajuntament de Castellterçol al Consell Comarcal i la moció es va aprovar. Però, en canvi, no es va arribar a fer la petició des del Consell Comarcal a la Generalitat.

Cal dir que a finals de mandat s'ha acabat un Pla d'Equipaments del Consell Comarcal i que aquesta proposta hi està inclosa. En aquest pròxim mandat, doncs, aquesta serà una de les condicions essencials de Castell en Positiu al Consell Comarcal del Moianès. La cultura és un dels temes polítics fonamentals a Castellterçol i posar en valor l'ANLA és un projecte estratègic. No volem replicar el model de fàbriques de creació metropolitanes, perquè el nostre model territorial és molt diferent. Aquests pròxims quatre anys farem un Pla Director i un concurs arquitectònic d'idees. També farem una actuació en la pell de l'edifici: arrebossats, baixants d'aigua... A l'ANLA ja vam tenir una residència de circ amb una companyia que ha estat Premi Nacional. Tot i que som prudents, volem estendre aquesta experiència. L'ANLA també ha de ser un motor econòmic i ho hem de travar bé. Tota la zona de l'ANLA vella ha de ser l'Arxiu Comarcal, que, a més de les funcions arxivístiques, ha de ser un lloc de recull i difusió del pensament català.

Vinculat amb això, en quina situació es troba la Casa Prat de la Riba que, com la Casa Rafel Casanova, són titularitat de la Generalitat?

La Generalitat de Catalunya es va comprometre a fer una nova museïtzació de la Casa-Museu amb motiu de l'Any Prat de la Riba, que no va complir. No hi

renunciem. El director general de Patrimoni, Jusep Boya, tenia un projecte de país de cases-museu de presidents de Catalunya. Aquesta visió seva, que vincula l'espai de pensament polític i arxiu, és la que volem defensar.

En aquest mandat també heu recuperat l'Espai Franch, exposant l'obra de l'artista Josep Franch-Clapers sobre l'exili, oi?

Ha estat una de les nostres prioritats. Tancar un equipament és molt fàcil, però després, per a tornar-lo a obrir, cal un esforç titànic. Quan el nostre grup va començar a governar i ens vam adonar de com estaven les pintures de Josep Franch, vam patir molt. *Camí de l'exili* és al Servei de Restauració, perquè va patir danys per aigua, per degoters... Però deixem el passat. Ara s'està restaurant i tornarà, hem recuperat noves obres de l'Espai Franch i hem creat un relat històric i de valors democràtics, a més dels valors artístics de la seva obra. Ho hem vinculat al Memorial Democràtic. Ara estem elaborant guies de visita per a escolars i adults. No tenim recursos per a contractar noves persones; però, com que tenim personal contractat a la Casa Prat de la Ribera, volem fer possible que aquest espai estigui obert, com l'Espai de la Dansa, un altre projecte cultural del darrer mandat.

Sou l'únic municipi del Moianès amb programació estable de teatre i cinema i amb una sala de teatre homologada...

Això ha estat una decisió política, perquè programar cultura val diners. És una qüestió de voluntat, ja que tots els ajuntaments tenen pressupost. Si només fas coses en funció de les subvencions externes, no fas mai res. Crec que podríem mostrar que l'Ajuntament de Castellterçol inverteix tant en programació de teatre, música i cinema —o potser més— com tota la resta de municipis de la comarca. També tenim la sort que comptem amb

el suport de gent que són professionals del sector i que treballen per nosaltres de forma voluntària: saben on anar a trobar grups i artistes, saben negociar preus...

La cultura és una política de llarg abast, amb efecte bola de neu. Has de crear bon gust i paladar, com en la cuina i la gastronomia. Has de generar experiència. Creiem que ho hem fet bé en arts escèniques, i prosseguirem, també en patrimoni.

Però no teniu biblioteca...

Volem crear una biblioteca. Els municipis menors de 3.000 habitants no tenim dret a una biblioteca. Per llei, amb el nombre d'habitants de Castellterçol no ens correspon, però ens pertoca si ho demanem conjuntament amb Castellcir, Sant Quirze i Granera. Hi insistirem. Som el poble de Prat de la Ribera, que va impulsar el primer Pla de Biblioteques de Catalunya. No hi renunciem. Una biblioteca és bàsica i ajudaria molt a la vitalitat cultural de Castellterçol.

A Castellterçol hi ha a la venda immobles d'alt valor patrimonial, amb notables pintures i mobles. ¿No es pot fer res, des de l'ajuntament, per evitar que es perdi o que no es conservi l'arquitectura d'aquestes cases nobles?

Castellterçol va aprovar un POUM que incloïa la protecció d'edificis de valor patrimonial. Però aquest POUM va ser suspès per una sentència del Tribunal Superior de Catalunya. I, per tant, el catàleg de protecció va quedar sense efecte. En aquestes passades eleccions volíem debatre quines inversions fem en patrimoni. Junts per Castellterçol proposava invertir en espais del bisbat. A l'Ajuntament de Castellterçol tenim molts edificis nostres, de propietat, on intervenir.

A més de la política cultural institucional hi ha la vitalitat del món associatiu: l'Esbart, els Diablers, els Geganters, estan passant per un gran moment, no?

Aquest va ser el primer pas per a entendre el dinamisme cultural actual de Castellterçol. Vam arrencar amb les associacions. L'ajuntament ha de ser un instrument facilitador perquè el teixit social sigui fort. De la llista Castellterçol en Positiu tots venim del món associatiu. Els regidors formem part de les entitats del poble, començant per l'alcalde.

Hi ha hagut una tendència a fer la cultura de dalt a baix massa sovint i això s'ha de fer al revés. Les associacions et fan qüestionar coses. Per exemple, l'Esbart, quan va crear l'espectacle amb motiu de

l'Any Prat de la Ribera, ens va dir que amb l'escenari de què disposàvem al teatre no en tenien prou. Ens va costar molt poder millorar i ampliar l'escenari per a poder acollir l'espectacle que proposava l'Esbart. Vam haver de certificar un escenari mòbil, i ens va costar. Però gràcies a aquest esforç podem portar a Castellterçol l'espectacle A.K.A. *Also Known As*, que va ser premi Butaca i premi Max. Aquesta obra requereix una configuració d'escena molt peculiar. Aquest octubre, doncs, pujarem el públic dalt de l'escenari, ja que ho tenim legalitzat i certificat (sense aquestes certificacions seria impensable fer venir grups d'aquesta qualitat).

Les entitats passen èpoques bones i temps de crisi. A Castellterçol ara estem vivint un moment excels. Hi ha molts exemples: l'òpera *Sigues molt benvingut*, la producció del Mussol per part dels Diablers, els geganters, que són una de les falques importants i tenen molta potència. I en destacaria alguna que és poc coneguda, com és el cas dels festivals d'estiu.

El festival *Activarium* és una oportunitat i tenim gent, com ActivaTerçol, que vol treballar en música i teatre a l'estiu.

A escala comarcal, quines són les oportunitats per a la cultura?

En aquest primer mandat el Consell Comarcal ha estat molt fructífer treballant en temes de serveis primaris, i treballarà en serveis com ara la recollida d'escombraries. Des de Castellterçol, però, insistirem en la cultura, també perquè és motor econòmic i de futur. El Moianès necessita diversificar-se econòmicament. El sector alimentari és molt potent; però, com tots

els sectors, tindrà un dia una crisi i llavors patirem molt. O generem nodes d'atracció per a persones joves o ens anirem envellint, perquè la gent jove marxarà, i la cultura pot ajudar molt a retenir joves amb talent.

La mirada institucional ha de canviar de perspectiva al Moianès. En el tractament institucional massa vegades sembla que la cultura sigui un accessori per a promocionar altres coses, com la dinamització turística. La cultura

té potència per si mateixa. Crec que els polítics comarcals no n'hem sabut prou. Hem muntat massa firetes, al Moianès. Hem de madurar pensant en els drets i els serveis als ciutadans del Moianès.

Pel que fa a les iniciatives existents, crec que hauríem de ser facilitadors de la creació que ja existeix, i no substituir-los fent coses pròpies. Hem de veure com en el Festival de Circ de Collsuspina, el Xics de Mojà i Activarium podem col·laborar, ja que no competim. Hem de parlar com els reforcem.

Presentació de *Vida sentida*, de G. Farràs

David Prat

L'estanyenca Gemma Farràs és l'autora del llibre *Vida sentida*. Gràcies a un *trastorn mental*, que va ser presentat el 26 d'abril a la Casa de Cultura de l'Estany, en una sala polivalent plena del tot. *Vida sentida* explica l'experiència de viure amb un trastorn obsessiu compulsiu i és la culminació del titànic esforç de superació que l'autora ha fet al llarg dels anys.

L'acte a la Casa de Cultura va ser presentat per Míriam Cid, responsable de la sala de lectura de l'Estany, i la primera participant que va prendre la paraula va ser la metgessa i amiga de l'autora, Emma Carné. Va destacar el fet que Gemma Farràs hagi sabut escapar-se de la desencertada sentència d'un metge. Segons Carné, els metges tenen una eina molt important amb la qual poden salvar o matar gent: la paraula. I malauradament hi ha alguns metges que, de manera inconscient, fan mal als seus pacients condemnant-los equivocadament a haver de sofrir un mal durant tota la vida. Va afegir que el testimoni de Gemma Farràs, honest i sense el desig explícit de voler alligonar o fornir

eines màgiques, ens permet d'extreure'n lliçons importants.

A continuació, la mateixa autora va parlar de la gran pressió que ha sentit amb la publicació d'un llibre amb el qual es despulla psicològicament davant el lector. Va dir, tanmateix, que un cop publicat el llibre ha experimentat una gran sensació d'alliberament, perquè sempre havia viscut l'experiència del trastorn obsessiu compulsiu d'amagat i compartir el dolor és alliberador. La seva idea inicial no era donar detalls personals de les seves vivències emocionals, però el seu entorn li va fer veure que, si no explicava minuciosament què és viure amb un trastorn mental, els lectors que tenen experiències semblants no s'hi poden sentir identificats. Amb aquest llibre deixa un testimoni de com ella se n'ha sortit, ha format una família i pot viure sense medicació.

Va cloure l'acte Tona Gustà, que s'ha fet càrrec de la traducció de la versió en castellà del llibre i que va destacar la dificultat d'escriure sobre un tema tan íntim com aquest i de fer-ho tan bé.

Tona Gustà, Gemma Farràs i Emma Carné (fot. D. Prat)

Caminada popular d'Oló

Josep Canamasas

El dia 26 de maig es va celebrar la XXXVIII Caminada Popular d'Oló, una de les més antigues del país. Tot va començar quan una colla de jovent d'Oló, que molts diumenges sortia a caminar per fer descoberta del municipi, va posar en marxa aquesta caminada durant la setmana cultural que es feia en el poble per aquelles dates.

Degut a l'extens terme del qual disposa Oló (66 km²), les caminades s'han fet dins aquest territori. Sempre s'ha intentat conservar els camins, mostrar el patrimoni, les masies o, senzillament, anar a aquells racons on no s'aniria mai.

Aquest any el recorregut ha estat per la riera, recuperant un camí que feia molts anys que estava perdut perquè la farda se l'havia menjat. Es tracta d'una zona que popularment es coneix com a «Riera Amunt» o «Obaga Negra». Anys enrere aquí hi havia molta activitat: hortes, vinyes, olivars, la resclosa del molí..., fins que tot va quedar completament abandonat; encara ara, però, es poden observar vestigis del passat. Avui aquest

tram forma part dels nou senders que hi ha marcats al terme. En concret, en aquest s'hi han posat unes fites indicant el nom de cada espècie o arbust que s'hi pot trobar.

La participació va ser de 230 persones, una mica menys que l'any passat. Durant el trajecte es va passar per Cal Vilar, Cal Miqueló, Altimires, el molí d'Altimires, el molí Coix i la font del Roc, on es va fer l'esmorzar: com cada any, pa amb tomàquet i botifarra, vi o cervesa i, per acabar, un cafè o tallat. Es va continuar pel molí d'en Pons, el Perdols, la capella de Sant Sebastià, l'Auberc, Cal Colltort i les Escoles. Aquí, alguns caminaires van aprofitar-ho per a anar a votar en les eleccions municipals i europees. Tot plegat, uns 14 km, però amb molt poc desnivell. A l'arribada, es podia escollir entre una tassa o un formatge del Canadell de record. La majoria va optar per la segona opció.

Com que el temps hi va acompanyar, tothom va gaudir d'aquesta matinal pels voltants d'Oló.

Els caminaires, esmorzant a la font del Roc (fot. J. Canamasas)

Àrea de Serveis a les Persones (2017-2018)

Consell Comarcal del Moianès

Fot. C.I.C. - Moià

A partir del gener del 2017 el Consell Comarcal del Moianès va assumir les primeres competències i la prestació de nous serveis i al llarg d'aquest recorregut i fins a data d'avui no ha parat de treballar, adquirint noves competències, millorant els serveis i oferint-ne de nous. Us volem fer un recull dels resultats més destacats del Consell Comarcal des del seu inici (2017) fins al desembre del 2018 quant a l'Àrea de Serveis a les Persones.

Àrea de serveis a les persones – Serveis socials bàsics i especialitzats

- S'han atès 3.598 persones.
- En el cas del servei d'atenció a la infància i adolescència s'han atès 20 expedients EAIA i 41 casos SIS.
- Servei de transport adaptat: s'han tramitat 71 ajudes, que corresponen a 29.910,19 euros.
- Servei d'atenció domiciliària: l'any 2018 vam oferir servei a més del doble d'usuaris que el 2017, amb un total de 67 usuaris atesos en els dos anys.
- Llei de dependència - Pla Individual d'Atenció: s'han gestionat 294 expedients.

Igualtat, Migracions, Ensenyament, Joventut i Envel·liment Actiu

- Igualtat: 81 dones usuàries del Servei d'Informació i Atenció a la Dona, amb un total de 361 visites. També s'han fet tallers i activitats en escoles, grups de pares i mares i grups de dones del Moianès, amb un total de 45 activitats organitzades i 474 persones participants.

- Migracions: 196 usuaris al servei d'informació i atenció a la persona estrangera. També s'han fet 7 tallers-cursos amb 69 participants.

- Ensenyament: S'han tramitat 367 ajuts, per import de 210.158,30 euros. Per al transport escolar obligatori s'han contractat quatre taxis i un bus per al transport dels alumnes a l'Institut Moianès i a l'Institut Escola Castellterçol, amb 127 alumnes transportats. En els projectes i activitats educatives com ara el Projecte Sit-Up, la Jornada intensiva, l'Espai Edu.Moianès, l'Espai Família..., tots de suport a la funció educativa de famílies i centres educatius, hi ha hagut 1.520 alumnes participants.

- Joventut: S'han fet 173 visites a les activitats educatives i de lleure notificades i 10 inspeccions bianuals a les instal·lacions juvenils de la comarca. També s'han iniciat les tasques per a la redacció del Pla Comarcal de Joventut amb taules participatives, enquestes, activitats..., amb 606 participants. Quant a la garantia juvenil, hi ha hagut 92 beneficiaris i 5 ajudes per a l'autoocupació concedides per un import de 45.500 euros. També s'ha creat la figura de referent d'ocupació juvenil l'any 2019, que ja compta amb 94 visites ateses de joves que busquen orientació laboral i formativa, entre altres temes.

- Envel·liment actiu: Per tal de dinamitzar la gent gran, s'han fet diversos tallers i activitats amb 682 participants.

Torna l'Escola d'Emprenedors del Moianès

Consorci del Moianès

Del 8 al 19 de juliol torna l'Escola d'Emprenedors del Moianès, que ja celebra la sisena edició i té «Aprendre a emprendre» com a lema. Aquesta formació gratuïta ha gaudit de molt bona acceptació en les cinc edicions anteriors. Els cursos, que duraran dues setmanes, amb deu sessions de quatre hores diàries, tenen per objectiu impulsar l'esperit emprenedor i capacitar aquells qui ho vulguin en la creació d'empreses.

El *Diccionari de la llengua catalana* ens diu que emprendre és posar-se a fer, començar (una cosa, especialment que suposa un esforç considerable, que inclou dificultats, riscos, etc.) i posa com a exemples: emprendre una feina, una tasca, una obra, un negoci, un viatge. Qui de nosaltres no ha emprès quelcom? Tots hem fet coses que ens han suposat esforç i dificultats al llarg de la vida, estem empenent constantment i això ens dóna moltes eines, aptituds i capacitats per a emprendre projectes de tipus més empresarial.

L'emprenedoria també consta de diversos ingredients, que cal combinar adequadament per a aconseguir un bon resultat, entre els quals hi ha l'actitud, les aptituds, l'entorn i el temps, entre altres. L'Escola d'Emprenedors ens permet descobrir i endreçar les pròpies capacitats i recursos a l'hora d'impulsar projectes de qualsevol tipus. Ens ajuda a fer aflorar, descobrir i adquirir eines per a posar nom i metodologia a allò que volem fer, a aquella idea que tenim. El curs ens ensenya a convertir aquesta idea en un mapa de recursos personals i professionals que ens permeti de tirar endavant un projecte

Professors de la Universitat de Manresa, consultors, empresaris i gestors, experts tant en emprenedoria com en gestió d'empreses, ens dibuixaran el recorregut a transitar per a decidir-nos a emprendre un negoci, un projecte, una empresa, així com els processos que cal dur a terme i la planificació necessària.

La primera sessió serà sobre «la idea», que és el punt de partença imprescindible. Posteriorment ens explicaran com convertir-la en un projecte per a construir els fonaments d'un negoci. Seguidament s'entrarà en el procés, o les fases que ens caldrà passar per a dur-lo a terme. El curs també ens acompanyarà en els tràmits que cal fer per a orientar-se en els processos administratius i fiscals.

L'Escola d'Emprenedors del Moianès també treballa les qualitats i les capacitats personals: hi haurà quatre sessions dedicades a les persones, les habilitats, la formació d'equips, aprendre a connectar amb altres professionals i viure en primera persona altres experiències.

I per últim, però igual d'important, els formadors ens explicaran com identificar i treballar els recursos necessaris per a emprendre, des de fer un pla d'empresa i les previsions financeres fins al màrqueting i la presentació del nostre projecte en cinc minuts.

El curs va adreçat a tots els perfils i totes les edats, perquè qualsevol moment és bo per a aprendre a emprendre. Perquè qualsevol de nosaltres podem tenir una idea i voler-la dur a terme. I, si tenim una idea, ja podem començar; només ens calen les eines i la metodologia per a fer-ho.

LES ENTITATS INFORMEN

Xics Festival

El propvenient 29 de juny se celebrarà al Parc Municipal de Moià la tercera edició del Xics Festival, el festival musical infantil del Moianès. Durant tota la jornada es duran a terme diferents concerts i activitats diverses. El festival obrirà les portes a les deu del matí i acabarà a les vuit del vespre.

Els concerts d'enguany van a càrrec de la Miree, una artista local que ja va participar en la primera edició i que ens fa reviure cançons des del món Disney fins a les cançons infantils més actuals. També hi actuarà La Belluga, un grup d'animació infantil amb més de deu anys de trajectòria, que ens presentarà el seu primer disc, *Paüra*. Xiula, grup molt conegut entre el públic infantil i juvenil, torna per segon any consecutiu, aquest cop amb *Donem-li la volta al cos*, un espectacle fresc i «canyero». I per últim, Reggae per a Xics ve altre cop directament *Ballant damunt la lluna*, amb ritmes caribenys del reggae i l'ska.

Per altra banda, durant tot el dia del festival es realitzaran diverses activitats: Jam en família de la companyia Volem Pedres, podrem gaudir de la narració del conte d'en Teo i la Contacontes i finalment participar en una sessió de percussió corporal.

Cal també destacar el tastet d'instruments en què col·labora l'Espai Musical de Moià, on tindrem a l'abast poder experimentar amb diferents instruments, el ja tradicional taller de grafitis, un espai de pintacares, un taller de decoració de la motxilla de Xics i una zona de lectura.

I per a anar agafant forces, esmorzar, dinar i berenar dins el recinte del festival; comptem amb una zona gastronòmica amb una oferta molt variada de *foodtrucks*, així com servei

de bar.

Ja ho sabeu: assistir al Xics Festival és la millor manera d'iniciar les vacances d'estiu dels nostres infants! Us hi esperem!

Ens heu ajudat. Ara... hem de tornar

Geganters de Moià

El diumenge 2 de juny, amb motiu del Dia de l'Associacionisme Cultural, els Geganters de Moià vem presentar el cartell i els actes de la celebració del 75è aniversari dels gegants, que tindran lloc el dissabte 27 i el diumenge 28 de juliol i que portaran el lema de «El retorn gegant».

ció de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Moià són les que han ajudat a subvencionar una part del projecte. Però qui més ha ajudat, i a qui un cop més tornem a donar les gràcies, han estat els vilatans de Moià que amb les seves aportacions a través de les guardioles, el Verkami o el sorteig de Nadal han contribuït gairebé amb un 45% del total del projecte.

En l'acte també hi van participar dues entitats de la nostra vila, una d'elles el Cercle Artístic, ja que han estat els dissenyadors del cartell del 75è aniversari. L'altra entitat va ser l'Espai Musical, que amb la seva música va arrodonir les intervencions.

També es van desvelar les activitats del 27 i 28 de juliol. Un dels plats forts serà el dissabte, a dos quarts de deu del vespre, on farem un espectacle de cultura popular anomenat «Moià gegant», que servirà per a fer tornar els gegants Isabel i Ferran. També hi haurà la trobada de gegants històrics, que tindrà lloc el diumenge al matí i que comptarà amb gegants de gran renom com ara els de Reus, els d'Igualada o els de l'Arboç.

Presentació de les activitats geganteres

A dos quarts d'una del migdia es donava inici a l'acte, en què, a través d'una pantalla, explicàvem com havíem arribat fins aquí, quan, fins ara, hem aconseguit gairebé el 70% del cost total del projecte. Administracions públiques com la Diputa-

estem treballant de valent perquè aquest retorn gegant sigui un aniversari com es mereix. Us prometem que farem una celebració d'alçada, que no deixarem indiferent ningú i que marcarem una nova pàgina de la història de la vila de Moià.

**CLÍNICA DENTAL
PUJOL**

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre

Durant tot el mes de maig Gemma Palau va exposar a la biblioteca els seus quadres amb el nom de *L'alegria de les flors*.

La Cia Patawa va explicar el conte *La granja menuda*, on els animals domèstics i els rodolins són els protagonistes. Era una sessió adreçada a infants d'entre un i tres anys.

El dilluns 6 de maig els alumnes de l'Escola de Música de l'Escola Pia de Moià ens van oferir la cantata *El cargol Giravolt*, la història d'un cargol que no arriba mai enlloc, però gràcies a la música tindrà una sorpresa. Tot seguit es va fer un taller per a poder emportar-se'n en Giravolt cap a casa. Aquella mateixa setmana hi va haver la presentació del conte *Aura al país dels titelles*, a càrrec de la seva autora, Remei Graupera, i de la il·lustradora Montse Bugatell.

Aquest mes de maig s'ha fet una altra edició de les tertúlies amb en Baltasar Fonts. En aquest cas es va filosofar sobre el tema «A la recerca d'un temps diferent».

El dissabte 18, activitat familiar del Laboratori de Lectura, «Seguint les petjades del passat», a la surgència del Parc Prehistòric de les Coves del Toll. Des del pàrquing de les Coves i tot anant cap a la surgència amb les famílies, es va explicar un conte. Un cop arribats a lloc, i amb els llibres com a protagonistes, es va explicar de forma amena la formació del Geoparc i per què al Moianès hi ha tants fòssils. Un cop acabada l'estona de lectura compartida, es va passar a l'espai de creació, amb un taller de fòssils. Aquesta activitat va tenir molt bon acolliment i s'espera de poder-la tornar a programar de cara al curs vinent.

La tertúlia «Llegir el teatre» es va dedicar a *El gran mercado del mundo*, de Calderón de la Barca, a càrrec d'Elvira Permanyer. Calderón va escriure aquest acte sacramental amb una funció explícitament religiosa, en un context europeu de forts sacsejos ideològics. Sovint els trasbalsos dels temps actuals no volen parlar amb els preceptes morals d'altres èpoques, però els personatges al·legòrics

que protagonitzen *El gran mercado del mundo* continuen poblant les nostres realitats. I el nostre món, cada cop un mercat més gran. La sortida al Teatre Nacional de Catalunya es va fer el dissabte 1 de juny, en el marc de la trobada dels clubs de lectura que participen en el programa «Llegir el teatre», i es va donar per tancada la temporada. De cara al setembre es tornarà a programar l'activitat. Si esteu interessats a participar-hi, contacteu amb la biblioteca.

La tertúlia literària de novel·la va comentar *Una qüestió personal*, de l'autor japonès, guanyador del Premi Nobel de Literatura, Kenzaburo Oé, i va ser conduïda per Marian Baqués.

Juntament amb el Cercle Artístic i el Cineclub de la Comarca del Moianès, es va duar a terme el passi del segon capítol del documental *Chaplin desconegut* titulat «Tresors amagats». Si us interessa el món del cinema, i la figura de Charles Chaplin en particular, us animem a venir a veure l'últim documental

que es projectarà el 28 de juny.

Tot preparant la SuperNit a les biblioteques, el dimarts 21 de maig tots els participants van fer el taller d'orelles èlfiques com les de la Nenúfar i la Matoll. I finalment el dia 31 es va celebrar la SuperNit a la majoria de biblioteques de Catalunya, i entre elles la de Moià. Una colla de famílies entusiastes van ajudar les esmen-

tades protagonistes de la família dels Súpers a vèncer el senyor de les Ombres, que volia alliberar els malvats dels contes, contes que havia agafat sense permís de la biblioteca. Va ser una nit màgica, amb la qual es va tancar el mes de maig.

Finalment, us animem a participar en la II Trobada de Clubs de Lectura i Lectors que en-

guany es farà a Moià, el pròxim 27 de juny a dos quarts de vuit del vespre a l'Auditori. Només cal que passeu a la biblioteca a buscar el llibre *Això no és Amèrica*, de Jordi Puntí, i vingueu a la trobada amb l'autor.

Participants en la SuperNit, a la biblioteca de Moià (fot. Bibl. Mun. 1-0)

Sortida del club de lectura «Llegir el teatre» al TNC (fot. Bibl. Mun. 1-0)

Escola Pia de Moià

Mestres d'Infantil de l'Escola Pia

El divendres 17 de maig els alumnes d'Infantil, acompanyats de les seves famílies, van gaudir d'una gran fira que ells mateixos havien preparat i que van batejar amb el nom de «La fira del Florenci». Hi havia diferents espais que mostraven totes i cadascuna de les descobertes dels infants, així com es va projectar un reportatge de tot l'itinerari. A més, la fira es va acompanyar d'un tastet de formatges de Montbrú i de iogurts que els mateixos nens i nenes havien fet anteriorment. La trobada va ser tot un èxit, i és que els infants van poder explicar a les seves famílies tot el que havien après durant les darreres setmanes.

Val a dir que a l'escola els alumnes construeixen els seus aprenentatges a través d'itineraris. Inicialment les mestres els plantegen algun tipus de problemàtica o repte d'una manera molt atractiva i engrescadora per tal de captar l'atenció i motivació de l'alumnat. En aquesta ocasió, se'ls va presentar un vedell, en Florenci, creat de manera virtual i de caràcter humanitzat. El personatge els demanava

ajuda per tal de descobrir «Què en fa, el granger, de la llet que el vedell no pot mamar?». És dins aquest context tan vivencial que les mestres els plantegen una gran diversitat d'activitats, matemàtiques, lingüístiques i plàstiques, que els encaminen a trobar possibles solucions al repte proposat.

Després de mostrar-se del tot predisposats a ajudar en Florenci, els infants van viure uns dies de grans aprenentatges, descobertes i anècdotes. «Per què la vaca té llet?», «Per on passa i cap a on se'n va la llet dins la vaca?», «Com podem fer iogurt?», són algunes de les qüestions que se'ls va plantejar. Per tal d'indagar-ho, van treballar en equip en diverses ocasions i van gaudir d'activitats plàstiques i creatives com l'elaboració de maquetes. Fins i tot van tenir l'oportunitat de visitar una granja lletera, on van poder compartir els seus dubtes i curiositats amb el granger i van conèixer el vedell Florenci, el protagonista de la història. També van gaudir de la visita d'unes mares infermeres que els van plantejar, a partir d'una

conferència i uns tallers, la importància de prendre llet. No podem oblidar la visita dels experts de Montbrú que els van ensenyar a fer formatge i a distingir-ne les característiques i propietats segons els dies de maduració.

Qui ens havia de dir que els alumnes crearien un vincle tan fort amb el vedell Florenci? Esperem que el recordin durant molt temps!

La fira del Florenci (fot. Escola Pia)

Cooperació internacional amb «Els oblidats des oblidats»

Moianès Solidari

La cooperació amb l'Association Saint Camille que acull persones amb malaltia mental a l'Àfrica Occidental (Benín, Costa d'Ivori, Togo i Burkina Faso), «els oblidats des oblidats», ha fet un pas important.

Enllestida la fase del projecte Font de Llum d'electrificació de la granja agrícola d'Agoita a Benín amb energia solar, que ha contribuït a millorar la qualitat de vida de les persones que hi viuen i treballen, mentre es rehabiliten abans de tornar amb les seves famílies, aquest projecte creix i es diversifica en diferents centres.

En aquesta nova fase, la nostra entitat, conjuntament amb l'associació Aïma de Callús i l'Era de Manresa, amb el suport dels ajuntaments de Calders i de Manresa, finançarà l'electrificació solar del centre de Belleville a la ciutat de Bouaké, la segona més poblada de Costa d'Ivori. Es tracta d'un centre de rehabilitació especial per a dones, que han superat la fase crítica de la seva malaltia, i desenvolupen activitats profitoses per al barri

de Belleville, un dels indrets més pobres de la ciutat: perruqueria, guarderia infantil, artesanía i que —amb la nova electrificació sostenible— ara complementaran amb la molta de cereals per als veïns del barri. Considerem que és una projecte molt interessant, perquè proporcionarà un important estalvi econòmic a un centre de salut mental, contribuirà a la sostenibilitat mediambiental a través de les energies renovables, donarà servei a un barri molt pobre, en un dels països més pobres del món i, en estar adreçat a les dones, incorporarà també la perspectiva de gènere.

Dintre aquest projecte, coordinat amb dues ONG —una de quebequesa i una altra de la Bretanya francesa—, es dotarà d'energia solar dos centres més de la Saint Camille, a les poblacions d'Adjarra i Djougou a Benín. Les tres instal·lacions, amb la col·laboració d'instal·ladors locals, les durà a terme Jaume Domingo, el cooperador d'Artés expert en energies renovables, que ja va ser el responsable del

Carregant el contenidor, a Manresa (fot. Jordi Escudé/Regió7)

projecte d'Agoïta. Les plaques solars i la resta de material fotovoltaic de les tres instal·lacions s'han comprat a Manresa a través de l'empresa Xarxa Global, que també col·labora amb el projecte.

La gent de Moianès Solidari, amb a col·laboració d'altres voluntaris, ens hem encarregat de coordinar l'operació de compra i enviament, en un contenidor de màxima cabuda (40 peus *High Cube*), que ens ha permès d'aprofitar el viatge per a incloure-hi molts materials usats: roba, material escolar, jocs, bicicletes, eines diverses, aparells electrodomèstics, màquines de fusteria, etc.) i fins i tot una furgoneta. Aquests materials provenen principalment de l'associació Drapaires d'Emaús de Sabadell i també de donacions de particulars.

Tots aquests materials van ser carregats al contenidor a Manresa, tal com publicava *Regió7* el 26 de maig, han sortit del port de Barcelona el dia 6 d'aquest mes i és previst que arribin al port de Cotonou, a Benín, el dia 29.

L'obra de la Saint Camille en favor de les persones amb malaltia mental no té cap finançament regular dels poders públics i se sosté econòmicament amb les aportacions d'entitats i amics de Catalunya, França, Itàlia i el Canadà. A més de les inversions per a generar estalvi i millorar la qualitat de vida de les persones ateses, un dels principals reptes és el finançament dels medicaments, que en aquests moments passa per uns moments crítics per culpa de les polítiques governamentals.

11a Descoberta del Moianès

Amics dels Tractors d'Època de Moià

Tractoristes i acompanyants, al Perer

El diumenge 26 de maig es va celebrar l'11a Descoberta del Moianès amb tractors clàssics i vells. Aquest any van ser trenta-set tractors vinguts de diferents pobles del Bages, Berguedà i Moianès.

El dia va començar a les vuit del matí fent un bon esmorzar amb botifarra, can-salada, pa i beguda per a tots els participants, en una nau del polígon del Prat. Normalment ho fem a Les Faixes, peròenguany coincidí amb dia d'eleccions municipals i europees i va ser impossible anar-hi.

Cap a les deu del matí vam iniciar la ruta cap a Passarell, Magadins Nou, la ur-

banització de Montví, Codinacs, la Rovira, el Perer i el Molí del Perer. Un cop arribats allà, vam poder entrar a la masia i en Joan Roca, fill de la casa, ens va explicar detalladament el funcionament i les parts del molí.

En sortir vam fer un petit refrigeri i vam començar el retorn cap al Rourell, el pla de Maria, la bassa de Coromines, la Caseta d'en Fermí, la riera de l'Om, fins a la nau on havíem començat el trajecte. Allà mateix ens esperava un bon dinar de germanor que vam gaudir de valent.

Un cop acabat ens vam acomiadar emplaçant-nos fins l'any que ve.

LLETRES

Història del Lluís

Carles Riera

El llibre *Història del Lluís* (Ed. Claret, Barcelona 2019, 414 pp.), de la moianesa Glòria Pons i Puigcorbè i eixit de la impremta abans de Sant Jordi, conté dues parts: en la primera parla el protagonista, Lluís Pons i Planas, nat a Palmerola (Ripollès) l'any 1905, pare de l'autora; en aquesta part hi ha incisos explicatius deguts a una germana de la Glòria, la Josefina —coneguda poetessa, ja traspasada—, i de la Glòria mateixa, continuadora de la transcripció de les memòries del pare; en una segona part, més curta, parla l'esmentada Glòria Pons, complementant aspectes de la vida del pare i altres familiars.

En conjunt, es tracta d'un recull molt interessant, que fa de bon llegir. Vas pensant, a cada moment: «I ara què passarà?» És pròpiament un llibre de memòries, però sembla una novel·la. Conté moltes

reflexions de caire religiós i moral. Narra vivències de diverses èpoques: d'abans de la guerra civil, del temps de la guerra i de la postguerra. Per la claredat i precisió del llenguatge sembla que estiguis vivint els fets que s'hi expliquen.

El relat del pare de la Glòria comença parlant del seu progenitor, que també era moliner com ell. Després explica quan va anar a fer el soldat («a servir el rei Alfons XIII», p. 27), quan va ser elegit alcalde del poble de Palmerola; també quan anaven a buscar capellans per les cases de pagès per matar-los i en Lluís els avisava que fugissin i que s'amaguessin. O quan anava a veure presos, com a alcalde; o quan durant la guerra va batejar un fill seu (ja podia en Lluís ser considerat un alcalde roig, revolucionari i marxista!, com diu amb molta sornegueria ell mateix a la p. 126).

Hi ha moltes reflexions sobre la guerra i la seva inutilitat. També parla de quan, tornant del front, el fan presoner i de les peripècies que va haver de passar. I després de quan li van donar la llibertat condicional i de quan el tornen a fer presoner i comença la lluita per sobreviure en unes condicions molt precàries.

El llibre que presentem gaudeix d'unes qualitats literàries que convé de destacar. Per exemple, l'ús d'adjectius molt ben trobats, com ara quan parla de «una somera mandrosa i fidel» (p. 14), o l'ús de la metàfora com quan diu que «el temps camina de pressa» (p. 19), o, servint-se d'un recurs humorístic, quan diu «salvar la cantimplora» (p. 168) volent dir 'salvar el cap'.

Altres aspectes literaris a posar en relleu són expressions populars, com ara «sortida de gos d'aigua» (p. 68; suposem que vol dir 'sortida intempestiva'); «treure la gana de les dents» (p. 298); «En mal soc vaig a fer llenya» (p. 37), «poll ressuscitat sempre pica més que els altres» (p. 118), «Quan s'han menjat les móres diuen mal dels esbarzers» (p. 124) o «Raó o no raó, sempre va el pobre a la presó» (p. 142).

Quant a aspectes de caràcter lèxic, m'han cridat l'atenció els següents mots: *canyocs* («Pel batre dels canyocs!», p. 36, resposta que s'usava quan es volia dir 'mai més'; els canyocs són les cames del blat de moro, que quan s'ha tret l'espiga no es baten mai), *mamarra* («En Lluís és un mamarra», p. 13), *xarpolla* («terres ermes i brutes de xarpolla», p. 17, o sigui serpoll blanc, una planta).

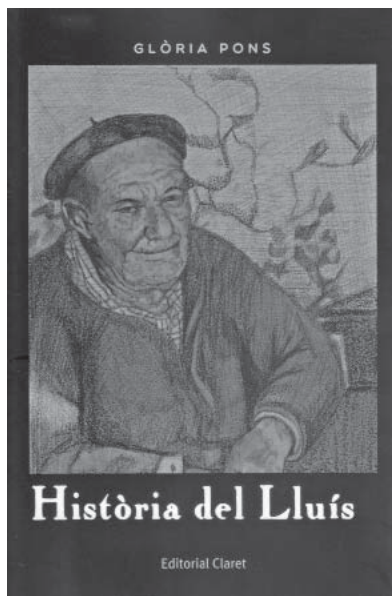
La part del volum redactada per la Glòria —que, com hem dit, completa el relat del seu pare— conté igualment curioses vivències, magnífiques descripcions, la narració d'un temps i uns costums que encara molts recorden però que la majoria de la gent d'avui desconeix bastant.

Explica quan van anar a viure a les Cases de Ferrerons (terme municipal de Moià) i el diumenge anaven a missa a la parròquia de Ferrerons. Parla de la sembrada, del bestiar —exposa què és una lloca, es refereix a rucs (vells i caducs), a ases que estiraven la pota—, de la senyora Maria amb un vestit negre de cap

a peus i que feia ganxet al terrat, de pedregades, de tardaneries, de Mn. Josep Miralpeix (llavors ecònom de Ferrerons), de Garfís, de la Caseta Alta, de Bolederes, de Casa Cendresa, de Cal Nespler, de la Guàrdia Civil, del dia de Nadal (un any, amb una gran nevada), de la Torre de Casanova, de cal Coromines de Moià, del Molí d'en Pujol, de Cal Jordà de Collsuspina, de la matança del porc, etcètera, etcètera. És preciosa la descripció del passatge que podríem intitular «complicitat amb

el Déu pobre» (p. 368). I anoto, finalment, un topònim moianès que desconeixia: el solei del Porc (devora la Crespiera).

En resum, com ja he dit, es tracta d'un llibre molt interessant, llibre per a aprendre-hi moltes coses, a propòsit de la biografia d'un home valent, treballador, capaç, virtuós i sempre a punt de sacrificar-se per la seva nombrosa família i pels altres.

Camí del mar

Josep Ruaix i Vinyet

L'amic Lluís Cerarols i Cortina, il·lustre fill de Calders, acaba de publicar una obra, escrita conjuntament amb el professor Manel Codina i Massons, titulada *Camí del mar. Vuit diàlegs amb la Filosofia* (Edicions de L'Albí, col·lecció Idees, Berga, març del 2019, 216 pp.).

La primera cosa que volia dir és que, tot llegint el llibre, no he pogut deixar de pensar en *El criteri*, una obra senzilla, de divulgació filosòfica, escrita pel conegut filòsof vigatà del segle XIX Jaume Balmes. No endebades un dels dos coautors d'aquest llibre, Manel Codina, és de Vic. Balmes va escriure *El criteri* en castellà, l'any 1845, perquè aleshores encara no s'havia consolidat la Renaixença catalana, però el seu esperit és ben català. Recordo que el vaig llegir en els primers anys en què jo estudiava al Seminari de Vic i, precisament, en certes ocasions, durant alguna classe en què m'avorria: vull dir amb això que era un llibre de lectura fàcil, com ho és aquest. I, com ho fou en el cas de Balmes i ho és ara en el cas del tàndem Cerarols-Codina, no és pas

cap petit mèrit saber afrontar qüestions profundes (la filosofia es defineix com l'intent de comprendre les últimes causes de les coses) d'una manera clara i planera.

La segona cosa que vull dir és que trobo molt escaient l'estructura del llibre, és a dir, la de «diàlegs peripatètics». M'explico. Els diàlegs, en filosofia, com tot hom sap, compten amb un precedent de primera magnitud: els de Plató, obra no

solament filosòfica sinó també de gran valor literari. Així mateix tots sabem que en Lluís Cerarols ha demostrat a bastament els seus dots literaris, com en els deliciosos contes *Miquelet*, *el Cargolaire*, i altres contes calderins, de l'any 2002 i una segona edició de l'any 2003, i en la magnífica novel·la *L'ànima de la vall* (ambientada a la vall moianesa de Marfà), de l'any 2008. Per altra banda, són uns diàlegs «peripatètics», deia, referint-me a l'estil d'ensenyar filosofia propi de l'escola del Liceu, fundada per Aristòtil, que consistia a passejar (*perípatos*, en grec, vol dir 'passeig'). Dos personatges hi dialoguen tot passejant «camí del mar». Per això crec que en podem dir «diàlegs peripatètics», estructura, repeteixo, que trobo molt encertada.

Lligat amb l'aspecte literari hi ha l'aspecte lingüístic. En Lluís Cerarols, com ja havia ocorregut altres vegades, em va fer l'honor de demanar el meu assessorament en aquest aspecte, encàrrec que vaig mirar de complir acuradament, si bé haig d'advertir que després s'hi van afegir alguns fragments que no

vaig poder repassar; per tant, no em puc fer responsable al cent per cent del seu llenguatge. Tanmateix, no hi ha dubte que es tracta d'una llengua rica i genuïna, que tant de bo tinguessin molts altres volums que es publiquin actualment en català. I, parlant de riquesa, em plau de remarcar la gran amplitud de coneixements, a més dels coneixements pròpiament filosòfics, que hi mostren els seus dos autors, uns

coneixements vastos i actualitzats, com ara quan expliquen conceptes, aplicats a la filosofia, de la física quàntica.

Entrant ja en el contingut del llibre, jo diria que s'hi tracten, d'una manera moderna i, com he apuntat abans, alhora senzilla i amena, les diverses matèries en què se sol dividir la filosofia: teoria del coneixement (o crítica), cosmologia, psicologia, ètica, sociologia, etc. En canvi, m'ha fet la impressió que no s'hi parla obertament de la metafísica o ontologia, o sigui l'estudi de l'ésser com a tal. En la meua joventut, la metafísica s'estudiava molt i, potser per deformació professional (sóc eclesiàstic), personalment la veig encara important. Per exemple: ¿no té sentit plantejar-se la consideració que les coses que veiem o experimentem són totes contingents (és a dir, que poden ser o no ser) i que, per tant, cal postular un Ésser necessari? Probablement, amb la metafísica s'havia volgut anar massa enllà, però crec que indubtablement es poden fer algunes afirmacions més o menys aproximatives (com constatem que fan els autors en un capítol a què em referiré més endavant), sense intentar travessar, això sí, el vel misteriós que cobreix, al nostre esguard limitadíssim, la Realitat.

I com entre parèntesis, perquè aquest ja no és un tema de filosofia sinó de teologia, deixeu-me afegir que la idea bíblica de l'ésser humà com a imatge de Déu, de què es parla a la p. 38 circumscribint-la a l'època medieval, pot ser, sens dubte, legítimament mantinguda avui dia, com fan, per exemple, el Concili Vaticà II en el document sobre l'Església en el món d'avui (núm. 12) i el vigent *Catecisme de l'Església Catòlica* (núm. 1701 i passim), essent així que l'ésser humà té unes característiques tals —com la intel·ligència, la voluntat, la llibertat— que el fan dominador de la creació, malgrat que, amb les seves limitacions naturals i el mal ús de la seva llibertat, aquesta imatge quedi molt

sovint desfigurada. De fet, els autors, en el fons, vénen a coincidir amb això quan al·ludeixen a la teoria evolucionista, teoria avui admesa gairebé per tothom, incloent-hi la jerarquia eclesiàstica, de la qual teoria es dedueix que l'home no deixa de ser un animal i que, desgraciadament, massa sovint es comporta animallescament. En aquest sentit, els autors (a la p. 65) reconeixen: «Hi ha, per tant, una racionalitat comuna entre la nostra raó, que és lingüística, i el món real.» En la meua condició de clergue i lingüista, no puc deixar de relacionar aquesta afirmació amb el concepte judeo-cristià de la creació per la Paraula. En síntesi, l'ésser humà té un component animal i un component racional; aquest darrer, per als creients, és el que dona vigència perenne a la visió de l'home com a imatge de Déu.

Finalment, em plau de dir que m'ha agradat especialment el darrer capítol del llibre —o «vuitena caminada», com el titulen els autors—, capítol subtitulat «El desig de transcendència». Hi fan una lúcida descripció del nihilisme que impera avui en moltes societats, sobretot en la nostra. I van donant pistes de cara a la possible superació d'aquest nihilisme mitjançant l'experiència de l'art, la percepció de la bellesa, l'observació del pas del temps, la necessitat d'aferrar-se a alguna certa, la idea de quelcom sobrenatural, l'impuls vital que ens lliga als avantpassats i als venidors, l'instint de pervivència... En aquest sentit, trobo genial l'enquadrament de tots aquests «diàlegs peripatètics» entre la mort de la mare de la noia que representa que s'interroga i aprèn, i la gestació, per part d'aquesta mateixa noia, d'una nova vida que vindrà al món.

En resum, des d'enguany disposem d'unes valuoses reflexions filosòfiques a l'abast de tothom, per les quals hem de felicitar els professors Lluís Cerarols i Manel Codina, bo i desitjant que siguin profitoses per a molts lectors.

Versos diversos...

Baltasar Fonts

Narcís Comadira i Moragriega és un poeta de Girona nascut en 1942.

El gruix de la seva obra literària és dedicat a la poesia i, en aquest gènere, tendeix, a través d'un progressiu rigor mètric i lingüístic, cap a les formes clàssiques, la contemplació, la reflexió i la ironia. Com

en la pintura, en l'obra poètica es manifesta la influència del Noucentisme, entorn del qual giren moltes de les seves reflexions. A pesar de la serietat que pugui contagiar, és un poeta d'una finíssima ironia cursi.

Vegeu:

Escena d'estiu a Blanes

*La dama està asseguda al balancí.
Ben acotxada entre coixins la dama.
El sol li toca, de biaix, la cama.
La dama duu pamela carmesí.*

*Al seu davant la mar és de setí,
i amb el va i ve pausadament exclama:
—no hi ha oci tan sublim com el de dama!—
i clou la frase amb un somriure fi.*

*Ah! Qui fóra, per vós, a la terrassa,
balancí o coixí o bé pamela,
o, tan sols, fumerol de celta curt*

*o, al captard, quan seguiu, mirada lassa,
el teló transversal que fa una vela,
el sucre que us puseu, lenta, al iogurt.*

NETEJA
XEMENIES
VALLDEORIOLA

Especialistes en neteja de tot tipus de conductes de fum:

- Llars de foc
- Calderes calefacció
- Estufes (pel·let, llenya, carbó...)
- Extractor i Campanes i Filtres de restaurants
- Turbines i motors d'extracció industrials
- Instal·lacions amb sortida de fums especials i de greix

Adrià Valldeoriola || Moià || 608 113 117 || www.netjaxemeniesvall.com

Aqüeducte de Passarell

Marian Baqués

No fa gaires anys vaig descobrir l'aqüeducte de Passarell. Em va sorprendre. Es troba situat a sota la casa. Són dues grans arcades i una de més petita sobre una d'aquestes. Recollien l'aigua riera amunt, la feien córrer per un rec que encara ensenya les cicatrius, passava per sobre el pont a través d'unes pedres a les quals havien donat la forma de canal i arribava a la casa. L'aigua segurament feia anar el Molí Xic, altrament dit Molí Vell de Passarell. Una pedra en un arc porta la data de 1750. És versemblant. De poca més informació gaudim. La qüestió és que és allà, bellament rústic, envoltat de vegetació de ribera. La seva visita ens és un repte. A mi m'encanta. Hi ha uns signes gravats sobre una pedra que, segons el Quico Palomar, els va fer en Francesc Punsola.

Fa poc me'l mirava una vegada més. I em preguntava: «Val la pena tant d'esforç?» Pensava que aquella gent devien necessitar aigua i van creure que valia la pena fer-n'hi arribar. I ho van fer malgrat la migradesa de mitjans.

I pensava, encara, en els valors que ens han mogut en el nostre Occident, nosaltres, hereus de la cultura jueva, grega i romana. Entenc que hi ha un valor sense el qual no hauríem arribat on som: l'eficàcia. Fem allò que ens proposem, allò que portem al cap. Sembla que es tracta d'una constant que ha persistit al llarg dels 2.500 anys en què datem els orígens de la nostra cultura.

Sempre he manifestat admiració per Michel Eyquem de Montaigne, senyor de Montaigne (1533-1592). Va néixer i viure al Perigord —a l'Aquitània, terra occitana—. Humanista, amb una cultura clàssica vastíssima, els seus Assaigs són encara un punt de referència. Per-

sonalment m'hi delecto sovint. Deixem, però, que un dels seus biògrafs, un altre admirat escriptor, Stefan Zweig, ens parli d'un dels tants aspectes de la seva vida: «Deixava que qualsevol es burlés d'ell, que li digués insensible, indecís i covard, que els altres s'estranyessin que no s'obris pas a cops de colze per obtenir càrrecs i dignitats; fins i tot els qui l'envoltaven i el coneixien ignoraven amb quina perseverança, tenacitat, sensatesa i docilitat treballava a l'ombra en l'única tasca que ell mateix s'havia imposat: en comptes de viure una simple vida, viure la seva vida» (*Montaigne*, Barcelona 2008, p. 22).

En Tura Pedemonte és un escolapi que s'ha dedicat a la filosofia. En la seva jubilació ens va obsequiant amb uns escrits que a tots ens humanitzen més. De l'article «Fundamentos filosóficos de una pedagogía personalista» (*Revista de fomento social*, núm. 286, any 2017), aquests pensaments: «La verificació final dels enunciats queda sotmesa a la seva eficàcia. En realitat, constato que la nostra societat i els nostres ambients estan molt marcats per criteris d'eficàcia: hem de ser productius, hem de ser persones de profit, hem d'optar per l'excel·lència dels nostres rendiments, hem de millorar els nostres resultats. La nostra educació és, malauradament, tributària d'aquests principis.»

L'alè de Paulo Freire m'acompanya en els inicis de la meua volada professional. Escoltem-lo com parla de perseverança, de ser-hi, de no adormir-s'hi: «El partit progressista que pretengui preservar-se com a tal no pot prescindir de l'ètica de la humilitat, de la tolerància, de la perseverança en la lluita, de la mansuetud, del vigor, de la curiositat sempre atenta. No

pot prescindir de l'esperança amb què recomença la lluita sempre que calgui» (*A la sombra de este árbol*, Barcelona 1997, p. 88).

Savi és George Steiner. En el seu llibre *La idea d'Europa* ens posa alerta sobre una característica identitària que ens mou a perseverar: la llengua. Diu: «No hi ha "llengües petites". Cada llengua conté, expressa i transmet no solament una càrrega de memòria singular d'allò ja viscut, sinó també l'energia evolutiva del seu futur, una potencialitat per al demà. La mort d'una llengua és irreparable, fa minvar les possibilitats de l'home. No hi ha res que amenaci Europa més radicalment —a les arrels— que la detergent i exponencial marea de l'angloamericà, i dels valors uniformes i imatge mundial que aquest devorador *esperanto* comporta. L'ordinador, la cultura populista i de comercialització a gran escala parlen angloamericà, des dels clubs nocturns de Portugal fins als grans locals de menjar ràpid de Vladivostok. Europa sens dubte morirà si no lluita per les seves llengües, les seves tradicions i les seves autonomies socials. Si oblida que "Déu està en el detall"» (Barcelona 2009, pp. 40s).

Imponderable, valorat, mestre Joan Sales! El 29 de desembre de 1936 escriu a l'imponderable, valorat, mestre Màrius Torres: «Sé que cal lluitar molt; però la lluita és bonica. Hi ha moltes coses boniques al món; poques, tant com els records» (*Cartes a Màrius Torres*, Barcelona 2007, p. 111). Lluitarem per aquestes coses boniques. Que els nostres records no es marceixin.

Rob Riemen ha escrit un assaig que, amb precisió de cirurgia, analitza el fenomen del feixisme, el diagnostica i, alhora, ens n'ofereix un antídote: «Ser europeu significa també *lluitar*, lluitar per una societat europea humanista en què no es doni prioritat a l'individu, sinó a la idea de l'ésser humà; amb un ensenya-

ment —en primer lloc, les universitats— que permeti que els joves puguin desenvolupar una consciència cultural i moral, que cultiva l'ànima humana perquè les persones puguin madurar moralment i es deixin guiar en aquesta societat seva per un desig de veritat i justícia. Només això, la cura de l'ànima —el desig de l'ànima de ser alimentada per la veritat i la justícia i de viure en un món d'aquestes característiques—, només això podrà ser la mesura, el fil conductor, per a un món que vol ser civilitzat» (*Per combatre aquesta època. Dues consideracions urgents sobre el feixisme*, Barcelona 2018, p. 144).

Persistirem. Perquè a persistir ens ha ensenyat la nostra història. Com l'Atles que Cresques Abraham dibuixà en 1375 i que Salvador Espriu evocà en el poema «El passat i el pou, a trenc d'alba» en el llibre *Les cançons d'Ariadna (Obres completes / 1*, Barcelona 1985, p. 143):

*Però l'esforç humà mai del tot no s'ensorra,
i vells mapes de terres, de mars, del firmament,
ens diuen com va ser de profund el domini,
el saber d'aquest poble del qual nosaltres som
legítims fills, hereus i servidors alhora:
del clos avui al lliure demà que guanyarem.*

Aqüeducte de Passarell (fot. C.I.C. - Mojà)

NATURA

Vida, entropia, antropocè, economia

Miquel Fortuny. Biòleg

«La vida és exuberància evolutiva; el resultat de l'interacció entre poblacions d'organismes actius i sensitius en expansió. La vida és animals en joc. És una meravella d'invençions per a refrigerar-se i escalfar-se, congregar-se i dispersar-se, menjar i escapar, festejar i enganyar. És coneixement i sensibilitat; consciència i, àdhuc, autoconsciència. La vida, contingència històrica i astuta curiositat, és l'aleta que bat i l'ala que plana de l'enginy animal, l'avantguarda de la biosfera connectada compendiada pels membres del regne animal» (Lynn Margulis i Dorion Sagan).

Amb quina poètica claredat descriuen què és la vida la biòloga evolutiva nord-americana Lynn Margulis i el seu fill, Dorion Sagan, la meravella d'una biosfera connectada en una xarxa de nusos d'interacció entre organismes i poblacions d'espècies diferents i, en definitiva, les distintes comunitats que constitueixen en un determinat territori les biocenosis dels ecosistemes.

En una visió més físicista, molt menys poètica, però no menys real, el reconegut físic austríac Erwin Schrödinger (1887-1961) explicava en un llibre, avui ja tot un clàssic titulat *¿Què és la vida?...:* «qualsevol organisme per a mantenir-se viu no pot deixar d'intercanviar matèria i energia, i per aquest fet, definia la vida com una lluita contra l'augment d'entropia (desordre)». Els organismes, de fet, extraïem ordre del caos.

És un fet cert: els éssers vius són sistemes físics oberts i som lluny de l'equilibri; aquest equilibri, si l'assolim (fet inevitable, almenys avui en dia) és el màxim desordre (el topall d'entropia), la mort.

Però, els éssers vius, a més, necessiten estabilitat per a subsistir i variabilitat

genètica per a poder adaptar-se als canvis ambientals (selecció darwiniana), és a dir, adaptabilitat. El malaguanyat físic Jorge Wagensberg deia: «una sardina enllaunada és estable, però no és viva!».

Cal tenir present que tot procés en el món genera un augment global del desordre (entropia), un «impacte ambiental». Vet aquí la proposta del terme antropocè per a reflectir l'actual època del període quaternari on es manifesta l'impacte ambiental global que les activitats humanes tenen en els ecosistemes, tant terrestres com aquàtics. Una de les conseqüències, l'escalfament climàtic, comporta canvis en els ecosistemes (incloent-hi els urbans). El canvi ecològic és molt ràpid i generador, entre altres efectes, d'una allau d'extincions sobradament coneguda i explicada per la comunitat científica.

Una molècula clau en el joc de la matèria i energia és l'oxigen. Peixos, insectes, granotes i gripaus, serps, ocells i mamífers, bolets, són organismes aeròbics. L'oxigen els és imprescindible.

Recordem els persistents abocaments d'aigües residuals a la riera de la Tosca... Aquests residus comporten l'eutrofització de les aigües i condueixen a un creixement massiu d'algues que en morir-se consumeixen molt oxigen. Les comunitats d'organismes que viuen a la riera i necessiten oxigen resulten molt afectades. Invertebrats aquàtics, zooplàncton, amfibis i peixos desapareixen. Tan sols, i ja lluny dels abocaments, a les vores de la riba, en qualsevol rabeig encalmat de la riera, es poden identificar poblacions de llentilles d'aigua (*Lemna minor*), que aprofiten les sals minerals de la fracció inorgànica, dels efluentes residuals enriquits amb derivats nitrogenats i fosfatats abocats aigües amunt.

No solament la riera, sinó els paratges que l'engalanen s'empobreixen, queden orfes de biodiversitat, les xarxes tròfiques que conformen els ecosistemes de la vall de Marfà perden connexions, s'escurcen i se simplifiquen (pensem, per exemple, en els blauets que mengen peixos: ¿on són els peixos?).

El biòleg Edward O. Wilson (*La creació: una crida per salvar la vida a la terra*, 2007) escriu: «Encegada per la ignorància i centrada en si mateixa, la humanitat destrueix la creació. Encara som a temps d'agafar les regnes del món natural, un deute que tenim amb les generacions futures.»

A l'Equador, l'afer dels abocaments hauria acabat ja fa anys al jutjat... El reconegut investigador de la Universitat Autònoma de Barcelona i economista ecològic Joan Martínez Alier ha explicat moltes vegades que la Constitució de l'Equador

té un article (el 71) que fa referència als drets de la natura; aquesta, la Pachamama, que diuen els equatorians, té uns drets fonamentals que són representats per algú, en un judici, quan els seus drets són vulnerats.

Hi ha moltes empreses curoses amb el medi ambient, però no deixa de ser menys cert que qualsevol empresa és una estructura dissipativa. El seu funcionament depèn dels recursos que manipula i transforma.

És evident que el canvi climàtic és molt més ràpid que el canvi del capitalisme, que està entestat, tant sí com no, en la màxima del creixement continuat i a obviar que tant el planeta com els seus recursos són finits, i a passar-se pel folre

dues lleis termodinàmiques que regeixen el món, a saber, la llei de conservació de la matèria i energia (és conegut que el fons dels nostres mars i oceans són uns grans contenidors de plàstics i deixalles); i el segon principi, segons el qual prediu que són inevitables i irreversibles tant l'avanç constant de l'entropia com la disminució de la capacitat de fer treball.

Alguns polítics fan servir com a eslògan que l'economia hauria de ser circular, residu zero, reciclar el que es produeixi..., però, com ens explica l'economista Joan Martínez Alier, l'economia no és circular, sinó entròpica. El que es recicla en el

món actualment és tan sols el 6% dels materials utilitzats. De fet, una economia que funcionés en exclusiva amb energies renovables també seria entròpica, però seria dependent del flux continu d'energia solar. Potser aconseguiria reciclar tots els materials i evitar l'extra-

cció de nous, però encara som molt lluny d'aquesta situació.

Sota la il·lusió de l'economia circular semblaria que el creixement pot continuar sense límit. Això és rotundament fals (cerqueu a internet: paradoxa de Jevons).

Molt encertat està el premi Nobel portuguès José Saramago en dir que l'única alternativa al neoliberalisme s'anomena consciència... Absolutament positives i engrescadores són les vagues estudiantils iniciades i liderades per l'activista sueca Greta Thunberg per a generar consciència sobre l'escalfament global i, a més, són secundades arreu. És un fet que cap, absolutament cap, avenç social no s'aconsegueix sense lluita, confrontació i sense sacsejar les consciències col·lectives.

EL RACÓ DIBUIXAT

Un dibuix de Moià

Cesc Sarri

M'agrada dibuixar, pintar, crear..., de sempre ha estat la meva dèria. Passava sovint, però, que la relació entre artistes —o artistets com jo— generava una espècie de rivalitats entre nosaltres que frenava la

comunicació. A finals dels anys noranta va aparèixer a Seattle (EUA), en Gabi Campanario, dibuixant, il·lustrador i periodista originari de Barcelona que va fundar els Urban Sketchers. Aquesta gent anava

en grup a dibuixar, principalment en llocs urbans més o menys simbòlics, i quan acabaven posaven en comú la feina feta i es valoraven els uns als altres d'una manera respectuosa i agradable.

Val tot tipus de material. Bàsicament paper ploma i aquarel·la. És normatiu no fer correccions i emprar un temps mínim establert. Sense que això sigui estricte. Ben aviat es va estendre arreu i a Moià, que sempre estem a l'aguait, ens hi vam posar. El Cercle Artístic del Moianès porta ja el segon cicle per tota la comarca fent dibuixos en grup i tota la colla anem millorant de mica en mica. Són unes deu trobades a l'any que acostumen a coincidir amb festes de la població on anem.

Dibuix de Cesc Sarri

MISCEL·LÀNIA

L'amistat

Agustina Cantó

L'amistat és molt íntima, surt de l'ànima i del cor. He tingut molts amics que han desaparegut; els pocs que em queden són persones agradables, en què la simpatia és mútua.

He estimat i estimo alguns amics més que molts familiars. Amb aquests hi ha el vincle de sang, l'arbre genealògic, les arrels. Però com es pot estimar una persona que no coneixes?

En el meu Moià natal crec que era amiga de tothom. És clar que no era una amistat duradora. Tenia uns quants escolits que eren bons amics.

Lligada amb l'amistat, no sé per què, em ve a la memòria la festa de Corpus, quan sortíem al carrer per omplir-lo de catifes de flors i de seguir aquella processó tan plena de religiositat. A la nit, se celebraven les enramades, on a cada barri hi havia orquestra.

Tornant a l'amistat, aquesta va ser palesa quan vaig patir un accident de cotxe. Els meus amics es van bolcar en la meua persona. Tots vingueren a casa per veure'm, i em besaven, i tenien llàgrimes, perquè després del desastre em trobava viva.

Tant en la mort del pare com en la de la mare ningú no em va deixar i així la soledat de la seva absència es feia més suportable.

Tinc un sentiment especial de gratitud per un veí que es deia Marc. Vivia en un pis de lloguer al costat dels meus pares, tocant a casa. Podia ser el meu avi per l'edat. Però m'estimava tant que em consentia tots els capricis. També recordo el Cándid, antic mosso de casa que en cap moment no va abandonar-me. Crec que la verdadera amistat no té preu i aquests dos bons amics els tinc gravats dins el cor.

Els meus cosins Anna, Manel i la quasi germana Ramona Solà, quan jo trontollava em donaven el consol i la força per a tornar a començar. No vull anomenar ningú més per no caure en l'oblit.

Crec que perdre l'amistat d'un bon amic ha de ser dolorós. Aquella persona a qui confiaves secrets íntims ja no gaudeix de la teua confiança, ni tu de la seva, i penses que és una petita mort en el teu cor.

En els divorcis, per exemple, les distàncies es fan grans. Molt amor, moltes confidències, molts secrets, records que es van esborrant. Ja no queda la comprensió, ni l'amistat, ni la companyia, i hom va pensant que tot s'ha acabat, com tot s'acaba en aquest món.

L'amistat és un tresor. Cal amor i comprensió.

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Visites diàries

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

HORES CONVENIENES

Cristina Homs Fargas Nº Colegiada: 1456 93.820.91.55 - 659.660.348

50 anys després

Ex-alumnes de les Carmelites de Moià

El diumenge 19 de maig va tenir lloc a Moià una celebració molt especial; la festa d'un retrobament entre moianeses que havien anat juntes a l'escola de les Germanes Carmelites de la Caritat, a les quals ens referirem com a carmelites, i moianeses que havien coincidit uns anys més tard en el llavors Col·legi Lliure Adoptat de Moià, embrió de l'actual Institut, les co-carmelites. La festa va durar tot el dia i va estar, en tot moment, envoltada d'una màgia especial; però el toc més sensible, més emotiu, més lluminós, va ser reunir-se cinquanta anys després amb la Maria Mercè Canal, la que va ser mestra de les Carmelites durant els anys 1969 i 1970.

La petita història d'aquest retrobament la podeu llegir en aquest escrit que ens va regalar la carmelita Joana Valls.

La festa d'un retrobament

Molt bon dia i molt bona tarda, carmelites, co-carmelites, senyoreta M. Mercè i Jordi! Avui és la festa del nostre retrobament i la festa de l'amistat.

I és que la nostra és una història que comença al col·legi de les Germanes Carmelites de la Caritat, quan un grup de nenes amb llaços i cues comencen a fer-se grans al costat d'una jove senyoreta M. Mercè Canal, que duia margarides al vestit.

El temps no s'atura i aquestes nenes van anar fent camí: entre elles van compartir jocs de nines, secrets de joventut, pis d'estudiants, casaments, fills de les mateixes edats... Algunes han viscut lluny: a Caldes de Malavella, Llorenç del Penedès, Sant Pere Sallavinera, Santa Eugènia de Berga, Esparreguera, Tona, Barcelona, Calders i més... fins a França. D'altres s'han anat trobant... i per a totes han passat cinquanta anys.

La Nuri Ferrer em va engrescar a mi i a altres amigues a buscar fotografies antigues, del temps de les carmelites, i així va començar tímidament aquest grup.

Quan el grup va anar creixent i vam començar a recordar i a reviuir aquell temps, va entrar de ple el record de la Maria Mercè Canal. L'Eugènia i jo en vàrem parlar. Jo la recordava en la distància amb un record amable i bo. L'Eugènia va dir que a l'institut de Moià hi havia alguna professora de Puig-reig i que li preguntaria per la M. Mercè. No en sabien res. Va ser després que la Montse Santa Eugènia, la Serrateta, va buscar per Twitter, la Neus va preguntar, la Dolors Petitbò va ajudar, la Marciana va buscar papers per a saber-ne bé els cognoms, la Núria Ferrer va trucar a l'Ajuntament de Puig-reig... I la van trobar. Que bé! La senyoreta s'incorpora al grup: quina sorpresa, quina il·lusió!

La senyoreta M. Mercè va deixar el nostre col·legi de Moià l'any 1970. Quan va marxar ens va donar una estampa a cada una, en una època de poques imatges, pocs obsequis, poques fotografies... Jo he portat sempre a la cartera la seva estampa. Ha passat d'una cartera de nena a una de noia i a una de dona; no s'ha quedat pel camí. Per això estic segura que ella ens va estimar, per això el seu record m'ha acompanyat i ha estat una bona companyia. L'estampa deia: «*Sigues ben bona. M. Mercè Canal. Moià, 6 de juliol de 1970*».

El grup (de WhatsApp) es reinventa cada dia que passa. La Nuri Ferrer presenta una fotografia, sempre diferent i bonica del poble de Moià, *El Racó del dia*, i comença el concurs per a encertar l'indret. La Teresa Fernández inaugura *L'hora de l'Àngelus*, amb preguntes sempre enginyoses i divertides que ens porten a

recordar. Hi ha una alta participació i una renyidíssima competició per la copa. He de confessar que jo no en tinc cap... i també m'hauria agradat de tenir-ne alguna.

S'han retransmès partits de futbol, amenitzats per la Marciana. Hem tingut cançons de la Maria i també de la Natàlia Arisa Petitbò, receptes de primera categoria de la Núria Rafart, la nostra Camil·leta (jo he fet el bacallà amb mel al forn); caminades de la Montse Ràfols i la Neus, un viatge a Venècia de la Carme Petitbò i de la Glòria, flors de la Maria, de l'Imma, de la Tere, de la Neus..., els millors «Bon dia» de la Gemma, la recuperació de la Carme. He de dir que jo no he sabut gaire quan escrivia la Carme Tria, la Carme Forcada o la Carme Llussà. Hem tingut l'alegria de veure que hi ha néts de les carmelites: de la Montse Padrisa, de la Rosa Maria, de la Dolors Picanyol, de l'Imma i de la senyoreta: el Quim i l'Arnau.

La Cristina i la Dolors Petitbò han aportat ciència. L'Hermínia va venir a Moià a caçar alguna carmelita i crec que l'Eugènia la va caçar a ella. A la Dolors Mas l'han tinguda enfeïnada les oposicions, la M. Àngels ens ha recordat l'Snack Montserrat, l'Àlícia ha aportat la cura de la llengua amb els seus comentaris sempre

acurats, l'Anna M. Roca, els seus viatges en tren..., els llarguissims resums de la Madame... La M. Mercè donant sempre una carícia.

El grup és viu en tot sentits: canta, plora, riu... Comparteix. La veritable màgia d'aquest grup ha estat recuperar antigues amistats després de tants anys i tanta vida... (Montserrat Ràfols).

Unes hi han participat més i han aportat sovint enginy i alegria, altres hi hem participat menys, cada una segons la seva situació i el seu caràcter..., però crec que totes hem gaudit de la companyia i de l'amistat que el grup ha transmès sempre: una lliçó de vida (M. Mercè Canal). I, com deia en un *bon dia* la Gemma: «No hi ha una vida perfecta, sinó moments perfectes.» En el grup n'hi ha hagut molts en tot aquest temps. Com deia la M. Mercè, crec que totes podríem dir al grup: «Gràcies per buscar-me, gràcies per trobar-me i per fer-me sentir una més entre vosaltres.»

I quan ens acomiadem de la nostra festa, marxaré amb la vella estampa, pensant:

*La vida ens uneix
i la vida ens separa,
però els amics que van ser
el meu cor els guarda.*

Les carmelites a l'antic pati de l'escola

De poble a ciutat, i tiro que m'ha tocat!

Plade

Sembla mentida, però feia més de quaranta anys (sap greu dir-ho, perquè això em fa més gran d'edat) que ens coneixíem, des de finals dels anys seixanta. Era una escola pública, amb nenes i nens separats en classes diferents, una escola que en deien «els nacionals», tots al mateix edifici, i fèiem servir el mateix pati d'esbarjo en horaris alterns per no coincidir tots plegats, no fos cas que passés alguna desgràcia i que el «recreo» fos l'esca del pecat!

Però això no va impedir que alguns dels escolars féssim amistat amb persones del sexe contrari, tot i que fora de l'horari de les classes.

I aquí arribem al dia d'avui, al fet de tornar a coincidir amb «Ella».

Carai de mossa, que en aquells anys ja apuntava a model d'alta costura (bé, si volem, ara farà una broma que no sé si farà gràcia —baixa costura, per l'alçada!—; merda!, ja veig que no agrada!), guapa, posats de persona important, autosuficient, espavilada com poques i amb unes idees *hippies* totals.

I jo, un nen aclaparat de problemes, insegur, amb ganes de molt però poques possibilitats de res, o així em sentia en aquells moments. Per sort, la vida et porta canvis i, per desgràcia, també!

La sort (i la constància) van fer que jo canviés el xip i passés a ser una persona més centrada i, una cosa porta l'altra, amb més seguretat i creient més en mi.

Per desgràcia no sempre sabem aprofitar els bons moments i ens passen pel costat oportunitats que deixem escapar, persones que ens podrien omplir de sentit la vida i que no valorem prou...

Atenció, que he marxat del tema! Hem quedat «en aquells anys» i volia continuar

explicant com ens vàrem conèixer, a causa d'una trompada com un piano, jugant a «baloncesto», que aquest era el nom de l'esport de la cistella temps ha!

El cas és que, a l'hora del pati, alguns jugaven a futbol i uns quants a encistellar la pilota, i a mi m'agradava més el bàsquet. Per això, entre passes i tirs a la paret (què us pensaveu?, que teníem una cistella amb arc i tot? Ja!), en un moment donat un brètol dels que sempre existeixen a les escoles em fot la traveta i ja em teniu de morros a terra! Collons, quin mal! La mare que el va...

Però això va ser el de menys, perquè tot seguit sento un grapat de mosses que... vinga riure! Això sí que fa mal! Les molt «bruixes», des de la finestra de la seva classe ens miraven i, a sobre, reien si algun nano es fotia de lloros...

De les quatre o cinc que ens espiaven, «Ella» feia cara de pena, com si li sabés greu la meva caiguda. Jo diria que no reia!

I aquí va ser, un instant, suficient per a fixar-me en la seva cara. Enamorat de cop! Cupido va fer bé la seva feina, només que es va descuidar d'enviar la fletxa cap a la noieta!

A partir d'aquí, les típiques notes escrites, fer-li saber (correu de les amigues) que «vaig per tu», que no menjava i que només pensava en el dia que la tornaria a veure, que... Jo què se? *Ni puto caso* (això sí que ho sé!).

Sort que, en aquella edat, l'enamorament va i ve fàcilment i tal com va arribar es va desinflar!

Passen els anys, cada u pel seu cantó. Jo al poble i «Ella» va desaparèixer, vés a saber on.

I, avui, per aquelles coincidències de

la vida, avui ens hem vist de nou!

És estrany, no tinc clar que sigui la de la cara de pena..., ni tan sols el nom és el que tocaria!, però seria tan maco que la història fos certa...

Deixem-ho aquí. Per a mi és com si el destí, anys després, tornés a creuar les nostres vides! No sé si «Ella» té la matei-

xa sensació, ni ho sabré mai, perquè no penso demanar-li si anava a l'escola del poble!

El cas és que, a vegades, tens la sort de conèixer gent; persones que et sembla que fa temps que sabies de la seva existència...

El Bufó... va als Premis Sant Jordi 2019

Raül Benítez, Roser Blázquez, Isabel Serra i Núria Trullà, autors del projecte

El Bufó que va haver de marxar de palau és el títol d'un llibre que ha ramificat cap a una proposta multidisciplinària que vol incidir en l'àmbit de la consciència emocional a l'aula.

L'estil del redactat i el contingut pròpiament del llibre han fet que hagi tingut un bon acolliment a la nostra escola, l'Escola Pia de Moià, i més enllà. En concret, en Manelic ha estat descobert per l'alumnat de sisè de primària.

El Bufó no ha arribat sol a l'aula, sinó que ha entrat acompanyat d'una proposta pedagògica en clau d'activitats ideades

per a treballar el món emocional, així com poesies i cançons vinculades al llibre. Fruit d'aquest treball se n'ha derivat una menció honorífica dins els premis Joan Profitós 2019, la qual cosa ha fet que, el projecte hagi estat reconegut en el marc dels premis Sant Jordi 2019, promoguts per l'Institut d'Estudis Catalans.

Com a equip humà que liderem aquest projecte i que ens sentim units per la inquietud cap a una nova mirada en el paradigma educatiu, expressem la nostra alegria i ens sentim esperonats a tirar endavant la nostra tasca.

Els premiats, al pati de l'Institut d'Estudis Catalans

La mort d'un resident (quan ens deixa un avi de la Residència)

Hospital-Residència Vila de Moià

Les persones que treballem en una residència som professionals de la salut: hem estudiat, ens hem preparat, tenim anys d'experiència..., uns més que els altres, perquè ens diferencia l'edat de tots els qui estem fent aquesta tasca per un mateix motiu: acompanyar, compartir i gaudir de la vida dels nostres residents!

La residència, per als nostres residents i els seus familiars, és la seva llar! És el seu refugi on trobar caliu i suport juntament amb els seus éssers estimats. És un projecte de vida, on es poden trobar vells amics, on es comparteix, es participa, es col·labora; però també és respecte i és deixar fer segons la manera de ser i de fer de cada persona.

La nostra missió és vetllar pel seu confort i per la seva felicitat, i ens ho creiem i ho vivim així!

Per al personal cuidador, la residència també esdevé una mica la nostra llar! Hi treballem i hi vivim moltes hores, molts moments de les nostres vides juntament amb les seves! I això fa que ens sentim com si fóssim una gran família!

No hi ha festius, ni vacances, ni Na-

dals..., sempre vetllant perquè mai no falti res als nostres avis. Perquè estiguin ben cuidats des de tots els vessants: físic, emocional, però sobretot humà i espiritual.

El dia a dia ens acosta a tots. Ens ofereix l'oportunitat de compartir molts moments de tota mena: de salut, d'incertesa, de tristor, d'alegria. I això va creant a poc a poc un vincle..., un vincle molt gran de responsabilitat, de preocupació i d'estima!

Són tantes les situacions compartides i viscudes que cada dia que passa el coneixement és més gran i la relació més propera i profunda.

Per això, quan ens deixa un resident, tota la residència es trasbalsa! Totes les persones que hi tenim relació —residents, familiars, amics i personal— ens quedem amb un gran buit i el cor ben trist!

A la taula, la presència d'una flor ens fa saber el seu adéu!

Però també ens deixa quelcom important i meravellós: el record de la seva petjada en les nostres vides i en els nostres cors.

Mai no us oblidem!

PUBLICACIONS

Revistes

—**La Calderina**, núm. 20 (maig 2019), amb 48 pàgines sobre temes de Calders.

—**L'Esplai**, butlletí de l'Associació de Gent Gran de Moià, núms. 260 i 261 (maig i juny 2019).

—**Blanquerna**, butlletí digital (7-5-2019), que publica una entrevista al moianès Josep Gallifa amb motiu de l'edició de *Blanquerna (1948-2018)*.

Llibres

Carles Riera. *Aspectes sintàctics i estilístics de la llengua catalana*

Barcelona: Editorial Claret, abril 2019. 296 pp.

Obra del nostre col·laborador Carles Riera, que ens presenta de manera rigorosa i entenedora diversos dubtes que ens sorgeixen per les interferències que provoquen en l'ús del català llengües com l'anglesa o la castellana. Pròximament en publicarem una ressenya.

Josep Gallifa. *Blanquerna (1948-2018): evolució del projecte d'educació superior i aportacions a la pedagogia universitària*

Lleida: Pagès Editors, 2019. 312 pp.

Coincidint amb el setantè aniversari de la institució, el moianès Josep Gallifa estudia l'evolució de la fundació Blanquerna, dependent de la diòcesi de Barcelona i que integra tres facultats universitàries, i de les seves aportacions a la pedagogia de l'ensenyament superior.

Papa Francesc. *Crist viu*

Barcelona: Editorial Claret, abril 2019, 164 pp.

Exhortació apostòlica *Christus vivit* del sant pare Francesc als joves i a tot el poble de Déu, inclosa dins la col·lecció «Documents del Magisteri», núm. 69, promoguda per la Conferència Episcopal Tarraconense. Ha estat traduïda del castellà al català per Josep Ruaix.

Diaris

Regió7

14-5-2019

«Calders ha de tancar el circuit de motocròs després que una sentència anul·li el pla especial. El TSJC ha donat la raó als veïns i l'equipament haurà d'aturar l'activitat».

15-5-2019

«Moià fa viatjar més de 1.500 alumnes a la prehistòria en el Mercat de les Coves del Toll».

17-5-2019

«L'Ajuntament de Moià obté els terrenys on hi ha la piscina i el gimnàs municipals. El govern rep la cessió, per part dels propietaris, del sòl

on es van construir els dos equipaments en el 2006, pel qual va signar un contracte de lloguer».

18-5-2019

«Dos detinguts a Moià per portar dos sacs de marihuana al maleter del cotxe».

21-5-2019

«L'Ajuntament de Moià adquireix el pàrquing de sota el CAP i l'edifici de l'antiga caserna. La compra suposa la liquidació de la societat municipal MoiàFutur, que ha estat la gran font d'endeutament del consistori l'última dècada».

22-5-2019

«A Moià el que és de Moià», editorial sobre unes compres de l'Ajuntament de Moià.

23-5-2019

«Municipis davant les urnes: L'Ajuntament de Moià inicia l'etapa postdeute. Amb l'endeutament reconduït, el nou consistori podrà començar a planificar inversions per al mandat. Aprovar el nou POUM i definir què fer amb espais com el pàrquing subterrani, l'antiga caserna i la fàbrica Comadran són alguns del reptes». «Els Avets de Moià dedica la setmana vinent a parlar de la discapacitat intel·lectual».

24-5-2019

«El nombre de dones caps de llista augmenta aquestes eleccions i s'acosta al 30%. El predomini masculí continua essent molt ampli, però va tendint a equilibrar-se. La xifra arriba al 40% al Moianès, la comarca més paritària de la Catalunya Central». «Els candidats de JxCat al Moianès es comprometen a requerir millores a la carretera C-59».

25-5-2019

«Les ADF del Bages i el Moianès incorporen un desfibril·lador».

27-5-2019

«AraMoià referma el seu lideratge, però perd pistonada i la majoria absoluta». «ERC s'impo-

sa a mitja comarca, que mantindrà la majoria d'alcaldes. A tots els municipis del Moianès, tret de Moià, les formacions guanyadores obtenen la majoria absoluta».

28-5-2019

«La capital marca els canvis en el ple del Moianès. ERC és la força més votada, però JxCat Catalunya la iguala en representants». «El Moianès consolida la Universitat d'Estiu amb un programa de 12 dies». «Collsuspina rep un estudi per al desplegament de la banda ampla».

29-5-2019

«Junts per Moià descarta entrar en un futur govern a l'ajuntament amb AraMoià. Tret de la negativa dels postconvergens, com a força més votada el partit de Guiteras té obertes totes les opcions per a governar, fins i tot en solitari». «Moià aprova el pla de mobilitat que ha de pacificar el trànsit al nucli històric. El treball defineix les actuacions per a ordenar la circulació en el municipi en els pròxims anys».

30-5-2019

«ERC, ara en minoria, proposa reeditar el govern d'unitat al Consell del Moianès. Els republicans són la força més votada, però l'empat en consellers amb JxCat deixa obertes altres opcions».

1-6-2019

«Un programa de nou concerts porta la música aquest estiu a Moià. El Festival Internacional de Música Francesc Viñas programa clàssica, músiques del món i cant coral entre els mesos de juliol i setembre».

LA VANGUARDIA

6-5-2019

«La Fura, cerveses i Bach. S'edita en disc l'espectacle "Free Bach 212" del furer Miki Espuma».

BREUS

Èxit moianès en vídeo i fotografia subaquàtics i en narrativa

Un any més, el moianès Marc Pedrals s'ha proclamat, els dies 18 i 19 de maig a l'Estartit (illes Medes), campió de Catalunya de vídeo subaquàtic. Membre del club The Busseing Pallars, Pedrals hi ha participat al costat de l'assistent i model Paqui Serra del Club Unisub Sabadell. En l'apartat de fotografia, el també moianès Xavi Lindo, fent de model i de co-fotògraf amb Rafa Cosme, de Sabadell, van quedar en tercera posició de la seva categoria.

Per la seva part, la moianesa Roser Blàzquez ha guanyat el XXV Premi de Novel·la «Valldaura - Memorial Pere Calders», amb l'obra *La volada del pinsà*. Tal com defineix l'obra el jurat del premi, convocat per la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, el relat presenta una trama ben estructurada i amb un llenguatge ric que atrapa el lector des de bon principi.

El alevins de futbol sala també celebren el títol de lliga

A la darrera TOSCA vam deixar constància que els cadets de futbol sala havien guanyat la lliga del seu grup quan encara s'havien de jugar tres partits. I ara

com ara, disputades ja totes les jornades de lliga, els alevins que són dins el grup 4 de la tercera divisió de la federació catalana secció futbol sala, també estan d'enhorabona. Són campions de lliga. Els petits jugadors van començar la temporada esplèndidament i, tot i que després van passar per alguns enfrontaments més complicats, finalment i gràcies a l'encert de tot l'equip, van aconseguir molt bons resultats i van col·locar-se de manera definitiva en primera posició. Els alevins aquest any, entrenats per Ian Soler, han estat: Nil Vivet, Abel Gómez, Jan Bayot, Aniol Sala, Ferran Monsech, Pol Buxó, Joel Gros, Joan Guiteras i Pau Morillo, i animen tots els nens que tinguin ganes de jugar a aquest esport que vinguin a provar-lo sense cap compromís.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **18 de juliol**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

L'equip aleví de futbol sala

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

MAIG 2019

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	17,3	7,1	12,2	4	2	4	SW	28,4	
De l'11 al 20	17,4	7,0	12,2	3	2	5	SW	30,0	
Del 21 al 31	20,0	9,4	14,7	2	1	8	W	14,0	72,4

COMPARATIVA MAIG 1919 - 2019

	Maig 1919	Maig 2019
Mitjana de les màximes	20,0	18,3
Mitjana de les mínimes	8,9	7,9
Temperatura mitjana	14,4	13,1
Màxima absoluta	24,0	23,7
Mínima absoluta	0,0	1,8
Pluja mensual	54,6	72,4
Pluja màxima en un dia	23,0	24,2
Dies de pluja	9	12

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoia.cat. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoia, i al Facebook: Meteo.Moia.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Matrimonis

Edgar Picañol Vall, natural de Moià, amb Ada Catalán Roperó, natural de Fuentes de Rubielos, dia 18 de maig, a Moià.

Hugo Gómez Perju, fill de Manu i d'Helena, dia 23 de maig.

Olívia Serradesanferm Galipienso, filla de Guim i de Sofia, dia 23 de maig.

Naixements

Jan Paretas Picañol, fill de Josep i d'Ariadna, dia 7 de maig.

Amara Diakite, fill de Coumba i de Solomani, dia 9 de maig.

Defuncions

Lluís Claravall Matarrodona, de noranta-cinc anys, vidu de Maria Prat, dia 20 de maig.

Joan Rifà Camprubí, de seixanta-set anys, dia 1 de juny.